

Betaalvereniging
Nederland

Roadmap 2025 – 2027

Relevant, verbindend en gedreven

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inleiding

Onze identiteit

Missie en visie

Activiteiten

Stakeholders

Roadmap

Strategie, beleid en maatschappij

Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)

Veiligheid

Betrouwbaarheid

Toegankelijkheid

Interne organisatie

Voorwoord

De roadmap van de Betaalvereniging richt zich op de belangrijkste thema's in het betalingsverkeer voor de periode 2025-2027 gebaseerd op de gezamenlijke inzichten van de Betaalvereniging en haar leden. Wij gebruiken deze roadmap als ons kompas, dat de richting bepaalt voor een groot deel van onze activiteiten.

Veel van de ontwikkelingen die in onze vorige roadmap(s) zijn beschreven, blijven nog steeds relevant en actueel en zijn dan ook ongewijzigd. Waar veranderingen in het betaallandschap om 'voortschrijdend inzicht' vragen, hebben wij deze ontwikkelingen aangepast of nieuwe toegevoegd. In deze roadmap lichten we de activiteiten uit ons jaarplan 2025 toe. Deze 'highlights' worden apart weergegeven in een kader. In ons jaarplan 2025 blijven vijf 'continenten' de basis van de 'landkaart' vormen:

- 1. Giraal/algemeen;**
- 2. Toonbank Cards/chartaal;**
- 3. Online;**
- 4. Toegankelijkheid en inclusiviteit; en**
- 5. Duurzaamheid, kosten en regulering**

Inleiding

De roadmap beschrijft onze activiteiten en doelstellingen voor de komende drie jaar. Elk jaar wordt deze roadmap herzien en aangepast aan de laatste ontwikkelingen.

Het Nederlandse betalingsverkeer heeft zich de afgelopen jaren internationaal bewezen als efficiënt, veilig, betrouwbaar en toegankelijk. Betaalvereniging Nederland streeft ernaar dit hoge kwaliteitsniveau te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Veranderende klantbehoeften, opkomende betaalaanbieders, maatschappelijke en economische veranderingen, nieuwe technologieën en daarop gebaseerde betaaloplossingen vereisen een actieve samenwerking tussen alle relevante partijen.

Een duidelijke en breed gedragen roadmap stelt ons, onze leden en stakeholders in staat om gezamenlijke visies en doelen te formuleren voor de collectieve – niet-competitieve – aspecten van het betalingsverkeer. De uitdaging ligt in het overzien en faciliteren van deze collectiviteit, het nemen van de leiding in het proces, het begrijpen van de dynamiek binnen onze leden en het zoeken naar gemeenschappelijke belangen met onze leden en stakeholders.

Onze identiteit

In dit hoofdstuk lichten wij onze missie en visie toe en geven wij een overzicht van de verschillende rollen die wij vervullen en sluiten af met een schets van het stakeholdersveld waarin wij onze activiteiten uitvoeren.

Missie en visie

In de wetenschap dat het centraal beleggen en regisseren van collectieve, nationale taken, met een eenduidige en heldere governance, bijdraagt aan een effectief, efficiënt, veilig en betrouwbaar betalingsverkeer, is Betaalvereniging Nederland op 29 november 2011 opgericht.

Sindsdien coördineren wij de collectieve taken van onze leden in het (nationale) betalingsverkeer. Onze leden zijn aanbieders van betaaldiensten op de Nederlandse markt, waaronder banken, betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen. De gemeenschappelijke taken van onze leden op het gebied van infrastructuur, standaarden en gezamenlijke productkenmerken zijn bij ons ondergebracht. Het lidmaatschap van de Betaalvereniging staat open voor alle partijen die gereguleerde betaaldiensten op de Nederlandse markt aanbieden. Daarnaast werken we nauw samen met niet-gereguleerde spelers.

Onze missie

De Betaalvereniging streeft naar een optimaal maatschappelijk veilig, efficiënt, betrouwbaar en toegankelijk betalingsverkeer. Wij verrichten hiertoe werkzaamheden die voor de leden van gezamenlijk belang zijn en voeren de regie over de collectieve taken. Bij ons werk vervullen wij, in lijn met onze kernwaarden, een gedreven, relevante en verbindende rol. Daarbij ontzorgen wij onze leden waar en wanneer mogelijk.

Wij betrekken actief vertegenwoordigers van eindgebruikers in het betalingsverkeer, waaronder ondernemers en consumenten, bij onze werkzaamheden. Namens ons ledencollectief zijn wij zichtbaar betrokken en aanspreekbaar, en nemen wij waar nodig onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast staan wij open voor en bevorderen wij de dialoog met andere betrokkenen, waarmee we invulling geven aan het maatschappelijke karakter van het betalingsverkeer.

Onze visie

Het betalingsverkeer is de ruggengraat van onze economie, met een groot maatschappelijk belang. Hierdoor heeft het de kenmerken van een 'nutsfunctie'. Het grote aantal partijen, de complexe wet- en regelgeving, de hoge kwaliteitsstandaarden, nieuwe technologische mogelijkheden en de vele transacties maken het betalingsverkeer zowel complex als dynamisch. In dit proces zijn transparantie, openheid, toegankelijkheid en een gezonde dialoog met alle relevante stakeholders essentiële uitgangspunten.

Wij vertegenwoordigen, samen met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en de Verenigde Betaalinstellingen in Nederland (VBIN¹) de aanbodzijde van het betalingsverkeer in het MOB. In het MOB werken onder voorzitterschap van DNB, koepels van Nederlandse gebruikers en aanbieders van het betalingsverkeer samen om knelpunten die een efficiënt, veilig, betrouwbaar en toegankelijk betalingsverkeer belemmeren, te identificeren en aan te pakken. Het MOB stelt hen in staat om te anticiperen op ontwikkelingen in het betalingsverkeer en gezamenlijke oplossingen te vinden voor opkomende problemen. Sinds de oprichting van het MOB in 2002 zijn veel maatschappelijk relevante knelpunten in het betalingsverkeer op een constructieve manier opgelost. Wij spelen hierbij een belangrijke rol.

Het betalingsverkeer in Nederland behoort al jarenlang tot de meest efficiënte en vooruitstrevende ter wereld, iets waar we trots op kunnen zijn. Toch geldt: stilstand is achteruitgang. Onze ambitie is om het betalingsverkeer verder te verbeteren, en dat kunnen we alleen bereiken door nauw samen te werken met onze leden en stakeholders. Vooral in deze tijd van snel veranderende technologieën, nieuwe betaaloplossingen, opkomende betaaldienstaanbieders, veranderende klantbehoeftes en de Europese politieke ambities voor meer soevereiniteit in het Europese betalingsverkeer.

Om de leidende positie van Nederland in het betalingsverkeer verder te versterken, moeten we zowel de efficiëntie als de effectiviteit blijven waarborgen. Veiligheid en betrouwbaarheid zijn cruciale voorwaarden voor een goed functionerend betalingsverkeer waarin maatschappelijk vertrouwen heerst. Een technologisch up-to-date betaalinfrastructuur vormt de basis voor innovatie. Dit vereist echter een toekomstbestendig bekostigingsmodel voor de basisbetaalinfrastructuur, waar alle aanbieders van betaaldiensten, zowel traditionele als nieuwe (digitale), gebruik van moeten kunnen maken. Daarnaast moet het betalingsverkeer toegankelijk zijn voor iedereen, want anders loopt men het risico op (financiële) uitsluiting. Toegankelijkheid blijft daarom een belangrijke randvoorwaarde en is voor 2025 nog steeds een van onze focuspunten.

¹ <https://www.vbin.nl/>

Activiteiten

Om onze werkzaamheden succesvol uit te kunnen voeren, vervullen wij diverse rollen:

Productmanagement

Wij richten ons o.a. op het vaststellen, beheren en aanpassen van gezamenlijke productkenmerken, standaarden en regels. Het (door)ontwikkelen en invoeren van nieuwe collectieve diensten, (internationale) producten en standaarden geïnitieerd door de leden of op basis van buitenlandse best practices, behoort eveneens tot de werkzaamheden.

Verandermanagement

Wij zorgen ervoor dat nationale en internationale eisen en ontwikkelingen op het gebied van betaalinfrastructuur, standaarden en productkenmerken worden vertaald naar het nationale betalingsverkeer en coördineren de implementatie hiervan.

Veiligheid

Wanneer niet-bancaire betaaldienstverleners betrokken zijn bij de samenwerking rond veiligheid van het betalingsverkeer, speelt de Betaalvereniging een grote rol.

Voorlichting

Wij communiceren onze standpunten en betalingsverkeer gerelateerde rapportages naar het publiek, coördineren collectieve voorlichtingscampagnes binnen ons werkterrein en verzorgen persopvang en woordvoering voor onderwerpen die de sector als geheel betreffen. De Betaalvereniging beheert verschillende thematische websites, waarvan Betaalvereniging.nl de centrale is. Op deze website worden de belangrijkste feiten en cijfers op een overzichtelijke manier gepresenteerd.

Kwaliteitsbewaking

Wij stellen veiligheidseisen op voor het betalingsverkeer. Daarnaast zien wij toe op de naleving van de regels en afspraken om de veiligheid en betrouwbaarheid van het betalingsverkeer te waarborgen en, zo mogelijk, verder te verbeteren. Ook bewaken wij de kwaliteit van de betaalketens en coördineren wij het oplossen van ketenverstoringen.

Stakeholdermanagement en verbinder

Wij zorgen ervoor dat de sector als collectief zichtbaar en aanspreekbaar is voor relevante partijen, zoals de overheid, toezichthouders, de politiek en koepelorganisaties. Het is belangrijk dat stakeholders zich bij ons gehoord voelen. Zij benaderen ons regelmatig met complexe vraagstukken, wat het belang van goed doordacht stakeholdermanagement steeds groter maakt.

Expertrol

Wij volgen de externe ontwikkelingen die relevant zijn voor onze leden en stakeholders. Hiervoor overleggen wij met (potentiële) spelers op de betaalmarkt, externe standaardisatie-instellingen, overheidsorganisaties, toezichthouders en onderzoekers. Waar nuttig en gewenst, werken wij samen met externe partijen en voeren wij onderzoek uit dat bijdraagt aan een grotere effectiviteit, veiligheid, betrouwbaarheid en maatschappelijke efficiëntie van het betalingsverkeer.

Programma – en projectmanagement

Projecten die een collectief belang voor een groot aantal van onze leden vertegenwoordigen, kunnen bij ons worden ondergebracht. In dat geval nemen wij de rol van programma- of projectmanager op ons en brengen wij ook inhoudelijke expertise in.

Onze stakeholders

In Nederland is de maatschappelijke en politieke betrokkenheid bij het betalingsverkeer relatief groot. Dat geldt voor onze maatschappelijke partners in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB²), maar ook voor de politiek.

Waar het de collectieve belangen betreft, brengen wij namens onze leden onze visie naar voren en informeren wij diverse partijen binnen het Nederlandse, Europese en internationale speelveld. Zo dragen wij actief bij aan het maatschappelijke debat. Daarnaast leveren wij tijdens Europese en nationale wetgevingstrajecten, op basis van onze expertise, input aan de betrokken partijen, met betrekking tot collectieve, niet-competitieve kwesties.

Wij bespreken nationale, Europese en internationale ontwikkelingen in het betalingsverkeer met onze belangrijkste leden en stakeholders in onze fora, taskforces en werkgroepen. Hier worden wensen en mogelijkheden met betrekking tot diverse betalingsverkeer-gerelateerde onderwerpen gezamenlijk behandeld. Een overzicht van onze leden (per 1 januari 2025) vindt u [hier](#).

² www.dnb.nl/inclusieve-samenleving/maatschappelijk-overleg-betalingsverkeer/

Roadmap

In dit hoofdstuk presenteren we de roadmap, inclusief de doelstellingen en activiteiten die de Betaalvereniging voor het Nederlandse betalingsverkeer wil realiseren. De roadmap heeft een looptijd van drie jaar en is ingedeeld in zes thema's:

1. **Strategie, beleid en maatschappij**
2. **Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)**
3. **Veiligheid**
4. **Betrouwbaarheid**
5. **Toegankelijkheid**
6. **Interne organisatie**

Deze thema's worden toegelicht en we geven een toelichting op de (huidige en toekomstige) Europese context per thema. Aan het einde van elke paragraaf beschrijven we de activiteiten die zijn opgenomen in ons jaarplan 2025 en vatten we onze doelstellingen samen.

Strategie, beleid en maatschappij

Wij zorgen ervoor dat de sector als geheel zichtbaar is bij relevante stakeholders, waaronder diverse ministeries en De Nederlandsche Bank (DNB), en dat we aanspreekbaar zijn voor hen. Als kennisinstituut verstrekken wij informatie over de sector en het betalingsverkeer in bredere zin, waarbij we ook het maatschappelijk belang van de sector benadrukken. In dit opzicht worden wij als organisatie erkend en gerespecteerd als het gaat om het Nederlandse betalingsverkeer.

Wij verzorgen de woordvoering – inclusief vertegenwoordiging op radio en televisie – voor de sector, voor zover het onderwerpen betreft die de sector als geheel aangaan. In dit kader geven wij op verzoek presentaties aan externe partijen over thema's die gerelateerd zijn aan het betalingsverkeer. Daarnaast bieden wij externe duiding van cijfers, trends en ontwikkelingen, verrichten we onderzoek naar het betaalgedrag in Nederland en coördineren we de algemene publiekscommunicatie rondom betalingsverkeer.

De Betaalvereniging is een actieve kennispartner in wet- en regelgevingstrajecten, vertegenwoordigt de sector in diverse nationale en Europese overlegorganen en onderneemt actie, samen met onze leden, bij actuele maatschappelijke vraagstukken en issues die het betalingsverkeer betreffen. Tevens bespreken wij relevante nationale en internationale ontwikkelingen in het betalingsverkeer met stakeholders binnen onze eigen fora.

Verbindend in betalingsverkeer

De Betaalvereniging is de natuurlijke *hub* binnen het ecosysteem voor overleg tussen de betaalsector en stakeholders. Wij faciliteren het contact en de dialoog, en nemen de coördinatie van collectieve activiteiten voor de sector op ons. Ook het afstemmen tussen partijen aan de aanbodzijde behoort tot onze verantwoordelijkheden, uiteraard met inachtneming van de mededingingsregels. Wanneer nodig krijgt deze afstemming een formeel karakter, bijvoorbeeld via Ledenbulletins, die voor leden deels bindend kunnen zijn. De afstemming met [stakeholders](#) gebeurt in stakeholdersfora en wordt daarnaast geborgd in het MOB.

Europese strategische visies en kaders nog steeds de leidraad

Vier jaar geleden publiceerde de Europese Commissie het zogenaamde *Digital Finance Package* dat bestaat uit twee strategische visies en twee wetgevingsinitiatieven:³.

- **Digital Finance Strategy**

Doel: inzet van artificiële intelligentie en blockchain, promoten van data delen en “open finance”, met handhaving van de strikte privacyregels, handhaven *level playing field* tussen banken en Bigtech.

- **Retail Payments Strategy**

Doel: promoten van veilige, snelle en betrouwbare betaaldiensten, volledig geïntegreerde retailbetaalsystemen, inclusief interoperabele Instant Payments oplossingen, promoten van Europese betaaloplossingen.

- **Regulation for Markets in Crypto Assets (MiCA)**

Doel: innovatie bevorderen en tegelijkertijd financiële stabiliteit waarborgen voor markten in crypto assets.

- **Digital Operational Resilience Act (DORA)**

Doel: borgen dat alle spelers inclusief tech/IT bedrijven in het financiële ecosysteem voldoende bestand zijn tegen cyberaanvallen en andere risico's; inclusief oversight framework voor cloud providers.

In de *Retail Payments Strategy* stelt de Europese Commissie vast dat veel innovatieve betalingsoplossingen vaak slechts een binnenlandse reikwijdte hebben. Europa heeft daarom een strategie nodig om ervoor te zorgen dat consumenten en bedrijven volledig kunnen profiteren van een geïntegreerde markt voor veilige, snelle, gemakkelijke, toegankelijke en betaalbare betaaldiensten. De EU-strategie voor *Digital Finance* heeft de volgende vier hoofddoelstellingen:

- Meer digitale betaaloplossingen op basis van Instant Payments met pan-Europees bereik, waarbij de klantenervaring gelijk is aan die van binnenlandse betalingen.
- Het creëren van een innovatieve, concurrerende Europese markt voor retailbetalingen.
- Toegang tot veilige, efficiënte en interoperabele retailbetalingssystemen en andere ondersteunende infrastructuur.
- Verbeterde grensoverschrijdende betalingen van en naar de EU, inclusief overboekingen, ter ondersteuning van de internationale rol van de euro.

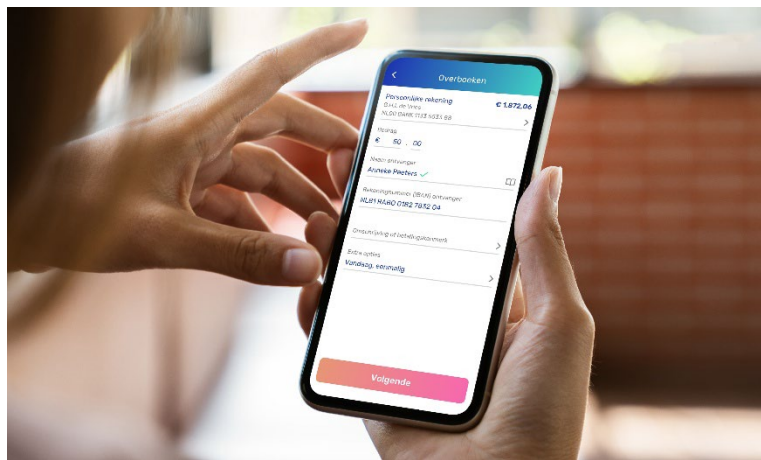
Wij beschouwen de strategische kaders van de Europese Commissie als een leidraad die nog steeds een groot deel van de activiteiten van onze leden en daarmee van de vereniging beïnvloedt.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1684

Eerste verplichtingen Instant Payments wetgeving starten begin 2025

In maart 2024 werd de Instant Payments Verordening officieel gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. De wetgeving zorgt ervoor dat Instant Payments in euro in de hele EER betaalbaar en veilig zijn en zonder belemmeringen worden verwerkt. De verplichtingen van de wetgeving treden in 2025 inwerking.

Allereerst worden betalingsdienstaanbieders verplicht om vanaf januari 2025 Instant Payments te kunnen ontvangen. In oktober 2025 moeten zij vervolgens ook Instant Payments kunnen verzenden. Daarnaast worden betalingsdienstaanbieders verplicht om een dienst voor verificatie van de begunstigde aan te bieden. De dienst staat in Nederland ook wel bekend als de 'IBAN-Naam check' en controleert of het door de betaler ingevoerde IBAN-nummer en naam van de begunstigde overeenkomen. De verplichtingen die voortkomen uit de Instant Payments wetgeving zijn een belangrijke werkactiviteit voor de Betaalvereniging. Middels meerdere gremia staat de Betaalvereniging haar leden bij met de implementatieverplichtingen.

De Betaalvereniging verwacht de komende jaren een stijging van het aantal Instant Payment transacties. De beschikbaarheid van Instant Payments neemt het komende jaar toe door deze wetgeving, met name voor grensoverschrijdende Instant Payment transacties binnen het SEPA-gebied. Instant Payments is binnen Nederland al een aantal jaar beschikbaar voor de meeste betaalrekeninghouders. Bovendien zal de vanaf oktober 2025 verplichte 'verificatie van de begunstigde'-dienst ook de groei van de grensoverschrijdende transacties ondersteunen. De dienst wordt momenteel op de Nederlandse markt al aangeboden.

PSD2 wordt gesplitst in PSD3 en PSR

Op 28 juni 2023 publiceerde de Europese Commissie PSD3 en PSR, ter vervanging van PSD2, na een uitgebreide evaluatie van PSD2. De Europese Commissie heeft ervoor gekozen om PSD2 te splitsen in een Verordening (PSR) en een Richtlijn (PSD3). Het grootste gedeelte van PSD2 valt in de Verordening, die direct van toepassing is op lidstaten en daardoor voor minder verschillen tussen lidstaten moet zorgen. Het voorstel van de Europese Commissie kent een aantal doelen:

1. versterken consumentenrechten en -bescherming tegen fraude;
2. verbeteren concurrentievermogen open banking diensten;
3. verbeteren handhaving en implementatie in lidstaten; en
4. verbeteren (directe of indirecte) toegang tot betaalsystemen en betaalrekeningen voor niet-bancaire betaaldienstverleners.

Voordat PSR en PSD3 van kracht gaan, zijn beide wetsvoorstellen eerst onderhevig aan het Europees wetgevingstraject. In 2023 en 2024 hebben de Europese beleidsmakers vooruitgang geboekt, maar de wetgeving is nog niet finaal. Naar verwachting zullen de onderhandelingen tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie in het eerste halfjaar van 2025 van start gaan. Nadat deze Europese instituties tot een akkoord zijn gekomen zal de wettekst worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. Vervolgens gaat de wetgeving 18 maanden later van kracht, naar verwachting zal dit in 2027 zijn.

Het is duidelijk dat PSR en PSD3 gezamenlijk een omvangrijk stuk zijn en het veel deelonderwerpen betreft waarbij verschillende expertises nodig zijn. De Betaalvereniging volgt het wetgevingstraject samen met haar leden nauwkeurig en bereidt zich waar mogelijk al voor op voorgestelde aanpassingen.

Open Banking

Met de komst van de herziene richtlijn betaaldiensten (Payment Service Directive 2, PSD2) kunnen rekeninghouders gebruik maken van derde partijen om toegang te krijgen tot de betaalrekening voor een rekeninginformatiedienst of een betaalinitiatiedienst. De rekeninghouder dient expliciet toestemming te geven aan de derde partij die de dienst aanbiedt. [Deze diensten staan gezamenlijk beter bekend als 'open banking'](#). Rekening houdende betaaldienstverleners, voornamelijk banken, zijn verplicht om digitale toegangspoortjes aan te bieden aan derde partijen om hen toegang te verschaffen. Met open banking kunnen nieuwe, innovatieve diensten worden aangeboden aan klanten:

- Een betaalinitiatiedienstverlener kan een betaling laten uitvoeren vanaf de betaalrekening van de consument, bijvoorbeeld voor een e-commerce aankoop, en
- Een rekeninginformatiedienstverlener krijgt inzicht in transacties van de consument gemaakt vanaf diens betaalrekening. Zij kunnen met deze informatie bijvoorbeeld in één overzicht het saldo van betaalrekeningen bij verschillende banken tonen of automatisch transacties categoriseren en bespaartips geven.

Berlin Group

De Berlin Group zorgt voor standaardisatie van de 'toegangspoortjes' die banken ontwikkelen om toegang tot de betaalrekening te faciliteren voor derde partijen. De toegang wordt verleend door een application programming interface (API). De Betaalvereniging is lid van de Berlin Group en onderdeel van de werkgroep Open Finance. Met het lidmaatschap kan de Betaalvereniging namens haar leden input leveren aan de Berlin Group.

SEPA Payment Account Access (SPAA) scheme

De European Payments Council (EPC) heeft gezamenlijk met banken en derde partijen [het SPAA scheme ontwikkeld](#). Dit scheme tracht nieuwe, *premium* open banking diensten te ontwikkelen die voorbij de minimum verplichtingen uit PSD2 gaan, zoals toegang tot de spaar- en creditcardrekening of de mogelijkheid om een doorlopende variabele betaling te kunnen initiëren. Met dit soort diensten kunnen derde partijen meer bieden aan hun klanten. Bovendien kunnen banken voor het aanbieden van deze diensten een vergoeding ontvangen. In 2025 werkt de EPC verder aan een uitrolstrategie om de adoptie van SPAA te steunen. Dit omvat onder andere het starten van een tweetal pilots.

Werkgroep Open Banking (WGOB)

De WGOB biedt leden van de Betaalvereniging een platform om samenwerking in het Nederlands open banking ecosysteem te bevorderen en zoekt nadrukkelijk het contact op met spelers in het ecosysteem. Zoals hierboven aangegeven heeft inmiddels ook de herziening van PSD2 plaatsgevonden, wat heeft geleid tot nieuwe voorstellen voor de PSR/PSD3. Dit is een belangrijke ontwikkeling voor de werkgroep, de Verordening stelt namelijk een flink aantal aanpassingen voor op het gebied van open banking. De werkgroep houdt de ontwikkelingen in 2025 nauwlettend in de gaten houden probeert aansluiting op de Nederlandse situatie te waarborgen. Daarnaast volgt de werkgroep ontwikkelingen rondom het SPAA-initiatief en onderzoekt het potentieel van premium diensten in de Nederlandse markt.

Kwaliteitsrekening

Elektronisch geldinstellingen en betaalinstellingen ('betalingsdienstaanbieders') zijn verplicht om geldmiddelen van cliënten veilig te stellen en doen dit meestal via vermogensscheiding. Dit is de scheiding van activa van derden (bv. gelden van derden) van de eigen activa van een instelling, met als doel de eigendomsrechten van cliënten te beschermen, zodat schuldeisers van de betalingsdienstaanbieders geen vorderingen kunnen uitoefenen op activa die ten behoeve van cliënten worden aangehouden (bv. bij faillissement van een betalingsdienstaanbieder). In de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) zijn twee mogelijkheden opgenomen voor vermogensscheiding:

1. Een stichting derdengelden rekening; of
2. Een kwaliteitsrekening.

Tot op heden maken betalingsdienstverleners louter gebruik van de stichting derdengelden rekening. Deze vorm van vermogensscheiding kent een aantal beperkingen. Het opzetten en onderhouden van zo'n rekening is tijdsintensief en brengt kosten met zich mee, zo moet bijvoorbeeld een separate juridische entiteit worden opgericht om een stichting derdengelden rekening te openen. Daarnaast is de constructie onbekend voor buitenlandse bedrijven en zijn zij daarom huiverig om aan hun betaalverplichtingen te voldoen richting een stichting derdengelden rekening, uit angst dat de transactie niet naar de juiste begunstigde stroomt.

Het Ministerie van Financiën introduceerde in 2022 de kwaliteitsrekening als alternatief voor de stichting derdengelden rekening in de Wft. De kwaliteitsrekening is eenvoudig te integreren binnen de bestaande processen van een betalingsdienstaanbieder en wordt bovendien herkend door buitenlandse bedrijven. Tot op heden wordt de kwaliteitsrekening echter niet aangeboden op de Nederlandse markt. Dit komt onder andere doordat de groep banken die de kwaliteitsrekening wettelijk mag aanbieden is beperkt tot banken met hun statutaire zetel in Nederland. Als gevolg hiervan kunnen banken met hun statutaire zetel in een andere

EU-lidstaat geen kwaliteitsrekening in Nederland aanbieden, ook al kunnen zij op basis van hun vergunning en EU-bankpaspoort wel bankdiensten in Nederland aanbieden.

De Betaalvereniging zet zich in om verandering te brengen in de huidige restrictieve situatie, met als doel om aanbod van de kwaliteitsrekening te bewerkstelligen. Dit draagt bij aan een goedwerkend betaalecosysteem.

Europees kader voor digitale identiteit 'eIDAS 2.0' – mogelijk impact op het betalingsverkeer

Op 30 april 2024 werd het Europees kader voor digital identiteit gepubliceerd in het Officiële Publicatieblad van de EU. De verordening trad op 20 mei 2024 officieel in werking en staat beter bekend als "eIDAS 2.0". Ten opzichte van eIDAS 1.0 is de introductie van de European Digital Identity Wallet ('EUDIW') de grootste aanpassing. De EUDIW heeft als doel de Europese digitale identiteitslandschap te defragmenteren. Iedere lidstaat in de Europese Unie is verplicht om uiterlijk eind 2026 een EUDIW uit te geven aan zowel inwoners als bedrijven. De EUDIW zal drie kernfunctionaliteiten bevatten, te weten:

1. Het opslaan van 'Personal Identification Data' (PID).
2. Het opslaan van (gekwificeerde) elektronische attestaties van attributen (bv. van een rijbewijs of schooldiploma).
3. Het elektronisch ondertekenen van documenten.

EU Digital Identity
Wallet

De wetgeving eIDAS 2.0 heeft mogelijk ook impact op het betalingsverkeer. Zo beschrijft de wetgeving dat bedrijven die verplicht zijn om 'strong user authentication' toe te passen voor online identificatie, verplicht zijn om de EUDIW te accepteren. Echter maakt de wettekst niet duidelijk wat de exacte relatie van deze verplichting is met het betalingsverkeer. Het is bijvoorbeeld onduidelijk of en waar betalingsdienstverleners de EUDIW precies zullen moeten accepteren als middel voor strong customer authentication.

De Betaalvereniging zet zich in 2025 in om duidelijkheid te krijgen over de impact van eIDAS 2.0 op het betalingsverkeer.

De digitale euro: ontwerp met twee snelheden

Sinds 2021 onderzoekt de ECB de introductie van een digitale euro, die onder meer bedoeld is als een voortzetting van de fysieke chartale euro in de steeds in belang toenemende digitale wereld. Ondersteunend hieraan publiceerde de Europese Commissie in 2023 een concept voor regelgeving die het bestaan van de digitale euro mogelijk moet maken. Sindsdien voltrekken de ontwikkelingen rond de digitale euro zich op twee sporen: het wetgevingstraject volgens de Europese wetgevingsprocedure van het Europees Parlement en de Raad van de EU, en het ontwerptraject voor de digitale euro als product, technische infrastructuur en set van spelregels (scheme) onder leiding van de ECB. Aangezien het uiteindelijke ontwerp van de ECB afhankelijk is van de uiteindelijke

wettelijke bepalingen zijn deze twee sporen verre van onafhankelijk van elkaar. Het ECB ontwerp zal pas na definitieve vaststelling van de wettelijke kaders afgerond kunnen worden, evenals een besluit van de ECB over invoering van de digitale euro.

De behandeling van de digitale euro wetgeving heeft het afgelopen jaar weinig voortgang getoond. De Europese parlementsverkiezingen hebben het werk van het Europees parlement om tot een standpunt te komen ingehaald; een reeks niet-eurolanden in het roulerend voorzitterschap van de Raad van de EU heeft daar tot een lagere prioriteit voor het onderwerp geleid. Pas in 2026 keert het voorzitterschap terug bij een euroland (Cyprus).

De conceptwetgeving zoals geïntroduceerd door de Commissie omvat onder meer een verplichte distributierol voor betaaldienstverleners met een bankvergunning, gereguleerde prijzen en verplichte acceptatie van de digitale euro aan de toonbank. Ook dient de digitale euro vanaf de eerste introductie geschikt te zijn voor betalingen die 'offline', dus zonder afhankelijkheid van communicatienetwerken, voltooid kunnen worden.

Onder de veronderstelling dat de uitgangspunten van het wetgevingsconcept grotendeels terug zullen keren in de definitieve wetgeving werkt de ECB aan een ontwerp voor de digitale euro, die volgens betrokkenen bij voortvarende besluitvorming niet eerder dan in 2029 of 2030 gelanceerd zou kunnen worden. Het ontwerp valt grofweg uiteen in een centraal transactie verwerkend systeem dat door de ECB gebouwd of ingekocht wordt; een distributierol die banken op zich dienen te nemen, en middelen voor de eindgebruiker: voor de consument betreft dat zowel een app als een fysieke kaart. De werking van de digitale euro wordt beschreven in een rulebook. Stakeholders, waaronder Europese vertegenwoordigers voor de betaaldienstverleners, zijn bij de ontwikkeling van dit rulebook betrokken via hun deelname in de Rulebook Development Group (RDG). Daarnaast fungeert de Euro Retail Payments Board ERPB als strategisch klankbord voor het project. Input vanuit de Nederlandse betaaldienstverleners loopt via Europese vertegenwoordigers in deze gremia, zoals de bankenverenigingen (EBF, EACB, ESBG) en de EPC.

Betaalvereniging en NVB werken samen aangezien zowel de belangen van de banksector als die van een veilig, betrouwbaar, toegankelijk en efficiënt betaalecosysteem in Nederland in het geding zijn binnen het digitale euro project.

Gezamenlijk zorgen Betaalvereniging en NVB voor een constructieve bijdrage aan de digitale euro-dialoog. Hoewel de digitale euro, vooral de offline variant, een goede bijdrage kan leveren aan de resilience en de strategische autonomie van het Nederlands betalingsverkeer, zijn er ook zorgen over de opzet van het huidige ontwerp. De complexe integratie met bestaande betaalinfrastructuur, de marktversturende opzet met verplichte deelname en gereguleerde tarieven en de achterblijvende borging van maatschappelijk draagvlak vergen aandacht, evenals het dempend effect dat het onderzoek rond de digitale euro heeft op private initiatieven met ambities die raken aan die van de digitale euro.

We pleiten ervoor dat de onderzoeksfase van het digitale euro project niet alleen benut wordt om onderzoek te doen, maar ook om plannen vervolgens bij te stellen aan de hand van opgedane inzichten en zich ontwikkelende maatschappelijke behoeften. Een van onnodige complexiteit ontdaan ontwerp, dat concrete opbrengsten levert op het gebied van resilience, strategische autonomie en duidelijke meerwaarde voor de eindgebruiker zou dan het resultaat van gezamenlijke inspanningen kunnen zijn.

Voor het vergaand gedigitaliseerde betaallandschap in Nederland is het potentieel verstorend effect van de digitale euro groter dan voor landen waar contant geld nog een grote rol speelt, terwijl er in ons land weinig on vervulde gebruikersbehoeften op het gebied van betalingsverkeer zijn. Om die reden beogen de Nederlandse belanghebbenden dan ook bovengemiddeld bij te dragen aan de Europese discussie over de digitale euro. Met het oog op het behoud van ruimte voor private partijen om zich te wijden aan het vervullen van gebruikersbehoeften, en met het oog op een digitale euro die het private aanbod aanvult en waar mogelijk zelfs versterkt.

Contant geld

In 2024 stabiliseerde het aandeel contant geld in toonbankbetalingen rond de 20%. ⁴ Een neveneffect van deze ontwikkeling is dat de toegankelijkheid en het gebruik van contant geld voor bepaalde groepen steeds vaker onderwerp van gesprek zijn in de Nederlandse maatschappelijke en politieke discussie.

Wij zetten ons in om in dit debat de zaken in het juiste perspectief te plaatsen door feitelijke informatie te verstrekken aan de betrokken partijen, waaronder de media, Tweede Kamerleden, ministeries, toezichthouders en koepelorganisaties, met name de leden van het MOB.

⁴ <https://factsheet.betalvereniging.nl/>

Wetgeving contant geld op komst

Op 26 januari 2024 heeft het Ministerie van Financiën een openbare consultatie gepubliceerd over het voorstel 'Wetgeving Chartaal', gevolgd door het advies van de Raad van State in oktober 2024. De parlementaire behandeling zal naar verwachting in het najaar van 2025 beginnen, waarna een openbare consultatie van het besluit zal plaatsvinden. De beoogde inwerkingtreding van de wet en het besluit is gepland voor januari 2026. De Betaalvereniging zal gedurende het gehele proces de coördinatie blijven voortzetten.

Acceptatieplicht

Op 24 september 2024 is door Kamerleden van Dijk en Flach, in het debat over het wetsvoorstel aanpak witwassen (Wwft), een amendement ingediend (en aangenomen) dat een acceptatieplicht voor contant geld tot 3.000 euro voorstelt. De inwerkingtreding van de(ze) acceptatieplicht wordt uitgesteld tot de uitzonderingsbesluit(en) vastgesteld zijn.

Voorstel Europese Commissie: ‘cash legal tender’

In de Europese Commissie is het onderwerp contant geld eveneens belangrijk. In juni 2023, diende de Europese Commissie een wetsvoorstel (verordening) in, de zogenaamde Single Currency Package. Onderdeel van dit ‘pakket’ is de verordening over de ‘eigenschap van wettig betaalmiddel van eurobankbiljetten en -munten’, als deel van het digitale europakket, dat bedoeld is om de fysieke vorm van centralebankgeld aan te vullen met een digitale optie. Hoewel het voorstel de digitale euro de status van wettig betaalmiddel zou geven, wat onder andere betekent dat het verplicht is om betalingen van een begunstigde te accepteren, zou ook de fysieke vorm van centralebankgeld voor het eerst worden gewaarborgd in secundaire wetgeving.

Onderdeel van het wetsvoorstel is een acceptatieplicht waarbij ‘eurobankbiljetten en euromunten (...) moeten worden geaccepteerd’. Hier kunnen uitzonderingen voor gelden. Voor de verordening geldt de gewone wetgevingsprocedure, wat betekent dat zowel het Europees Parlement als de Raad de verordening in 2025 moeten behandelen, wijzigen en aannemen voordat deze in werking treedt.

Voor ons jaarplan 2025 richten we ons binnen het domein ‘Strategie, beleid en maatschappij’ vooral op het bredere speelveld en de ontwikkelingen die we scherp(er) in beeld willen brengen voor zowel onszelf als onze leden. We analyseren deze ontwikkelingen, bepalen welke relevant zijn en wat ervan toepasbaar is voor de Nederlandse betaalmarkt en haar gebruikers (zowel fysiek als digitaal). We wegen de vaak conflicterende maatschappelijke belangen af, onderhouden relaties met onze stakeholders en zorgen voor de borging van gemeenschappelijke elementen. Vanuit onze Vision 2026-strategie willen we met de Nederlandse aanpak en successen in efficiënt betalingsverkeer ook buiten onze landsgrenzen stakeholders en beleidsmakers inspireren.

De Nederlandse betaalinfrastructuur is van hoge kwaliteit, maar is niet kostendekkend. We onderzoeken en benutten de kansen om de hoge kwaliteit en een evenwichtige kostenstructuur onderdeel te maken van Europese ontwikkelingen. Het bijdragen aan de kwaliteit van het digitale euro-ontwerp en de wetgeving op basis van betalingsverkeerkennis heeft hoge prioriteit. Daarnaast zal in 2025 het creëren van kansen voor innovatie van de betaalinfrastructuur in het digitale tijdperk prominenter op onze agenda staan, door kennis te vergaren en te delen over puur digitale infrastructuren gebaseerd op stablecoins, tokenized deposits of gedecentraliseerde technologieën.

Met onze Werkgroep Open Banking (WGOB) leggen we de verbinding tussen partijen in het ecosysteem en creëren we draagvlak voor gezamenlijke initiatieven. In het verlengde zullen we partijen attenderen op de komst van het EPC SPAA scheme en bevorderen we de Nederlandse participatie en implementatie en verkennen we de mogelijkheden voor pilots. Verder zetten wij ons in om duidelijkheid te krijgen over de impact van eIDAS 2.0 op het betalingsverkeer.

De review van de PSD2 heeft geleid tot voorstellen voor PSD3/PSR. Samen met onze leden zullen we deze voorstellen en de uiteindelijke wetteksten analyseren, interpreteren en vervolgacties bepalen. Het doel is om te komen tot kwalitatief hoogwaardige regulering en een efficiënte implementatie van regelgeving bij onze leden. Tevens zullen we de expertise van onze leden inzetten om ESG (Environmental, Social, & Governance)-kansen voor de betaalinfrastructuur te identificeren.

In 2024 werd de operationele overname van Digitaal Incassomachtigen (DIM) van Currence naar de Betaalvereniging afgerond. Dit maakt de weg vrij voor een optimalisatie van de (digitale) machtigingsprocessen, waarbij we fricties in 2025 willen verminderen en de processen willen verbeteren. Daarnaast onderzoeken we of het C-TAP (Common Terminal Acquirer Protocol) nog steeds voldoet aan de behoeften van onze leden.

Rondom contant geld zullen wij ook (weer) de coördinerende rol oppakken om waar en wanneer nodig de stem van de sector en haar spelers te laten horen in de diverse wetgevingstrajecten.

Vision 2026: leading by example

Eind 2023 heeft de Betaalvereniging haar 'Vision 2026' vastgesteld. De drijvende kracht achter deze visie is onze ambitie om als organisatie op diverse terreinen duidelijker te laten zien hoe wij (gezamenlijk) een positieve bijdrage leveren aan het Nederlandse betalingsverkeer. Dit noemen we 'leading by example'.

Op basis van een prioriteitenlijst, vastgesteld door het bestuur en de adviesraad, zal in 2025 verder invulling worden gegeven aan de uitvoering van het 'hoe'. Hierbij wordt bepaald welke specifieke Nederlandse thema's het meest geschikt zijn en hoe we het proces en de resultaten evalueren. Dit zal gebeuren met behulp van de expertise en input van onze leden, zowel op bestuurlijk als operationeel niveau.

De prioriteitenlijst die is opgesteld omvat vooralsnog de volgende thema's en verworvenheden:

- Inclusieve inrichting van een cash-arme maatschappij;
- Proactief omgaan met toegankelijkheid in alle kanalen;
- Constructief in nieuwe regulering;
- Focus op gebruikerswaarde van en realistische visie op de digitale euro;
- Actief met industrie-initiatieven;
- Doordacht gecoördineerde gebruikerseducatie;
- Inzicht in kosten en opbrengsten;
- Open banking transformatie naar open finance;
- Bekend met de valkuilen van eID;
- Gespitst op collectiviteiten rond wholesale; en
- Bedreven in operationele afstemming.

Ons Jaarplan, de Roadmap en Vision 2026 haken logischerwijs in elkaar en maken op deze wijze het geheel tot een strategisch visie- en takenpakket voor de Betaalvereniging.

Voor 2025 (en verder) hebben wij vanuit onze hoofdambitie ('creëren en borgen van een optimaal Nederlands betaalecosysteem met een sterk sectorimago') gezamenlijk de volgende onderliggende ambities bepaald:

- We zijn partner of choice in beleidsvorming.
- We zijn de beste bron van feitelijke informatie.
- We zijn altijd proactief op zoek naar verbinding en samenwerking.
- We zorgen voor acceptatie van verandering in het betalingsverkeer bij eindgebruikers.
- We delen de kwaliteit van de Nederlandse marktuitskomsten met Europa.

Samenvatting, roadmap 2025 – 2027, thema ‘Strategie, beleid en maatschappij’

De ontwikkelingen op het vlak van digitalisering, gebruik van nieuwe technologieën, veranderende klantwensen en toenemende concurrentie op de markt voor betaaldiensten, gecombineerd met een nieuwe Europese visie op het grensoverschrijdend betalingsverkeer vereist dat de Betaalvereniging ...

... de strategische visie van de Europese Commissie interpreteert, volgt en de te verwachten acties zodanig coördineert dat de belangen van de leden juist worden af- en meegewogen;

... de steeds veeleisender wet- en regelgeving, het toezicht en het maatschappelijk debat volgt;

... haar inspanningen om de sector als collectief (h)erkend te laten zijn bij – en aanspreekbaar voor – relevante maatschappelijke stakeholders verder intensiveert. En verbinding onderhoudt tussen partijen in de sector, met stakeholders, maatschappij, politiek en Europa;

... ook buiten Nederland haar unieke toegevoegde waarde exporteert;

... intensiever informatie over de sector en het betalingsverkeer in algemene zin verstrekt en uitdraagt en daarbij ook de maatschappelijke rol van de sector voor het voetlicht brengt. Onder andere door de inzet van doelgerichte mediacampagnes via diverse kanalen;

... de sectorbelangen juist vertegenwoordigt – met in achtneming van de maatschappelijke belangen – in het wetgevingstraject contant geld;

... de persopvang en woordvoering namens de sector verzorgt voor onderwerpen die betrekking hebben op de sector als geheel of het betalingsverkeer in algemene zin;

... betrokken blijft en de discussie voedt met inzichten over de digitale euro in het betalingsverkeer en de belangen van leden en stakeholders daarin vertegenwoordigt;

... actief en (h)erkend kennispartner namens de sector is in wet- en regelgevingstrajecten (incl. toezicht), zowel op Europees niveau (gesprekspartners: o.a. Europese Commissie, Europees Parlement, ERPB, ECB en EBA) als op nationaal niveau (gesprekspartners: o.a. Ministerie van Financiën, Tweede Kamer(leden), DNB, ACM, AFM, RDI en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). O.a. reageren op wetsconsultaties namens – en interpretatie van wet- en regelgevingsvoorstellen voor – onze leden;

... leden proactief informeert over technologische en wetgevende ontwikkelingen in binnen- en buitenland zodat het belang van onze leden waar nodig wordt meegenomen;

... via o.a. de Werkgroep Open Banking (WGOB) kennisdeling coördineert en knelpunten bespreekt over open banking, SPAA, PSD3 en PSR;

... identificeert met haar leden zaken met betrekking tot het betalingsverkeer die in Europees of Nederlands verband geagendeerd moeten worden;

... vanuit haar Werkgroep Juridische Zaken Betaalvereniging (WJZB) de juridische kaders beoordeelt en duidt;

... de sector en haar leden adequaat vertegenwoordigt in Europees overleg (o.a. in EPC-, EBF- en ECPA-verband) en ook in nationaal overleg (o.a. in het MOB en haar werkgroepen en in onze eigen stakeholderfora (Forum Toonbank);

... nieuwe leden van harte verwelkomt binnen de vereniging opdat de toegevoegde waarde ook voor hen bijdraagt aan groei en ontwikkeling van de totale betaalketen.

Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)

Op Europees niveau betekent efficiëntie dat harmonisatie grensoverschrijdend betalingsverkeer binnen de EU vergemakkelijkt en bevordert. Vanuit kostenperspectief blijkt dat de kosten voor zowel consumenten als zakelijke gebruikers van het betalingsverkeer in Nederland al jaren tot de laagste van Europa behoren. Het is van groot belang om dit lage kostenniveau te behouden.

Ontwikkelingen aan de toonbank 2025-2027

Digitale terugvalopties

Door het grote aantal pintransacties aan de toonbank is het belang van een robuuste pininfrastructuur evident. Nu het gebruik van contant geld in de volle breedte afneemt worden digitale terugvalopties steeds belangrijker. Aan de hand van gesprekken met acquirers, processoren en terminalleveranciers is in de tweede helft van 2024 de stand van zaken rondom digitale terugvalopties in kaart gebracht en zijn de collectieve ambities voor de inrichting van digitale terugvalopties nader onderzocht.

De inventarisatie heeft geleerd dat er voor de kleinere ondernemers voldoende alternatieven voor pinnen voorhanden zijn. Voorbeelden zijn een tweede (SoftPOS) terminal, een op QR-code gebaseerde betaalmethode, betaalverzoeken en girale overboekingen.

Voor grootschalige verkooppunten en evenementen is er minder een geschikt alternatief. Door een toenemende vraag van de grotere retail (in RFP's) wordt er op dit moment wel door meerdere aanbieders, op eigen infrastructuur, gewerkt aan een uitgestelde pinbetaling propositie. Het stadium van ontwikkeling verschilt echter per partij. Er is geen behoefte bij partijen om de uitgestelde pinbetaling collectief uit te werken.

Wel zien partijen toegevoegde waarde op het gebied van collectieve communicatieactiviteiten. Zo wordt genoemd een heldere uitleg richting consument en acceptant over nut en noodzaak van goede terugvalopties, en het bestaan ervan. Welke terugvalopties zijn er, hoe werken ze precies en wat is er nodig aan de kant van de consument en acceptant zijn vragen die beantwoord kunnen worden. Deze vragen gelden met name voor de op QR-code gebaseerde betaalmethoden. Voor 2025 zal er dan ook communicatie ingericht worden na eerst een meting naar de informatiebehoefte met betrekking tot keuze en gebruik van digitale terugvalopties onder acceptanten te hebben uitgevoerd. De uitkomst van de meting zal dan input zijn voor het communicatieplan.

Komst vernieuwde betaalpassen

Nadat in 2024 de POS infrastructuur volledig geschikt is gemaakt om te kunnen betalen met de vernieuwde betaalpassen komen er steeds meer vernieuwde betaalpassen in omloop komen en is de verwachting dat we in 2025 ook e-commerce transacties gaan zien met de vernieuwde betaalpas. Voor de consument is het belangrijk dat de *flow* van de betaling herkenbaar en gebruiksvriendelijk is. De Betaalvereniging zal in 2025 ontwikkelingen rondom standaardisatie/harmonisatie van de diverse *flows* voor betalingen op het Internet volgen. Verder zullen de nieuwe mogelijkheden van de vernieuwde betaalpas gecommuniceerd worden aan acceptanten en consumenten.

De mogelijkheid van betalen op het internet zal ook nieuw fenomeen introduceren wat voorheen alleen bekend was met het gebruik van credit cards, namelijk het recht op terugbetaling (chargeback). Dit recht kan door de consument uitgeoefend worden wanneer een aankoop bijv. niet geleverd wordt of de acceptant

anderszins in gebreke is. Spelregels van een chargeback moeten duidelijk zijn voor de consument en acceptant. De Betaalvereniging zal chargebacks monitoren en de spelregels voor een chargeback uitleggen richting consument en acceptant.

Onderzoek naar C-TAP

De komst van de vernieuwde betaalpas zal betekenen dat er druk gezet wordt op Nederlandse speciaaltjes in de pinketen en dat dit zal leiden tot een verdergaande standaardisatie. Een belangrijk onderdeel van de pinketen is de schakel tussen de betaalautomaat en de acquiring processor. Sinds jaar en dag wordt hiervoor in Nederland (veruit het meest) het C-TAP protocol gebruikt. C-TAP is een multi-acquiring protocol waar pintransacties naar de banken gerouteerd kunnen worden en overige transacties naar (commerciële) credit card acquirers. Vanaf het begin af aan zijn enkele specifieke Nederlandse eisen en wensen meegenomen in de set-up van C-TAP. De vraag doet zich voor wat de komst van full acceptance, de komst van andere (Europese) protocollen en de komst van nieuwe spelers op de Nederlandse markt betekent voor C-TAP. In 2024 is door de Betaalvereniging hier onderzoek naar gedaan. Dit onderzoek zal in 2025 afgerond worden door aanbevelingen van het onderzoek voor enkele toekomstscenario's te bespreken met leden en stakeholders. Uitkomst kan zijn dat er vervolgacties voor C-TAP opgestart worden.

Nieuwe opzet van PIN-rapportage

Al sinds jaar en dag publiceert de Betaalvereniging de meeste actuele pincijfers op haar website [PIN.nl](https://pin.nl). De statistieken geven inzicht in de landelijke volumes (aantal pintransacties en euro's omzet) en in de verdeling tussen het betalen met de betaalpas (contactrijk of contactloos) en de mobiele telefoon. Het betreft de pinbetalingen die gedaan worden door Nederlands pashouders op Nederlandse betaalautomaten (gesitueerd in Nederland). De pincijfers worden veelvuldig geraadpleegd door leden, stakeholders en journalisten. Maar vormen ook indirect belangrijke input voor publicaties als 'Betalen aan de Kassa' of de 'Kosten van het toonbankbetalingsverkeer'. De Betaalvereniging wordt daarmee gezien als dé autoriteit op het gebied van pinstatistieken.

Continuïteit pinrapportages in gevaar

Voor het opstellen van de rapportages en het verkrijgen van de benodigde bronbestanden zijn afspraken gemaakt met Mastercard, VISA, Worldline en CCV. Vanuit compliance-oogpunt mag VISA, en in het verlengde daarvan Mastercard, niet langer meer hun pincijfers verstrekken aan de Betaalvereniging. Dit heeft als consequentie dat de Betaalvereniging vanaf januari 2025 geen pincijfers meer zal ontvangen en daarmee de pinrapportages niet meer kan voortzetten.

Mogelijke oplossing

Om ook in 2025 actuele pincijfers te blijven publiceren zijn diverse oplossingsrichtingen onderzocht. De meest werkbaar route lijkt het direct aanleveren van de pincijfers door de issuers aan de Betaalvereniging. Daarmee hebben we meer dan 90% van alle transacties in beeld en kan een betrouwbaar beeld geschetst worden. Samen met de Issuers gaan we bekijken of en hoe we deze oplossing ook in praktijk kunnen brengen. Het opnieuw inregelen van de gegevens biedt ook de mogelijkheid om de huidige dataset uit te breiden en de wijze van rapporteren te moderniseren (bijvoorbeeld in de vorm van een dashboard). Zo is met de komst van de debitbrands Debit Mastercard en Visa Debit de wens ontstaan om de huidige cijfers hierop aan te passen. In overleg met de leden van de werkgroep Cards zal bekeken worden welke wensen er nog meer zijn en hoe deze kunnen worden bewerkstelligd.

Toename gebruik bankpas in het OV

In de tram, metro, bus en trein in- en uitchecken met je betaalpas (zowel fysiek als digitaal) gebeurt steeds vaker. Het aantal OV-ritten dat met een betaalpas wordt afgerekend neemt fors toe. Vanaf juli 2024 kunnen reizigers die in- en uitchecken met een betaalpas ook reizen met leeftijdskorting en vanaf 2025 wordt de samenwerking voortgezet tussen de verschillende OV-organisaties en haar uitgevende banken waarbij de focus erop is gericht om de betaalpas een volwaardig alternatief te laten zijn voor de OV-pas. De Betaalvereniging coördineert/ondersteunt waar nodig.

Andere betaalmethoden dan pinnen

Naast pinnen zal er op middellange termijn naar verwachting ook ruimte komen voor toepassing van Instant Payments aan de toonbank. In dat kader kan wero genoemd worden. Gesteund door Europees beleid en regelgeving heeft wero de ambitie om een pan-Europese betaaloplossing uit te rollen. Of wero aan de toonbank een succes zal worden zal met name afhangen van het gebruiksgemak voor de consument en de kosten voor de acceptant. Als wero erin slaagt om schaal te creëren kan wero kannibaliseren op contactloos pinnen. Hoe er dan betaald gaat worden aan de toonbank is een spel tussen consument en acceptant. Met consumenten die zelf bepalen hoe ze willen betalen, en acceptanten die de consument gaan sturen in ruil voor persoonlijke aanbiedingen. Belangrijk is dat er geen verwarring kan gaan ontstaan aan de toonbank. Voor de consument en acceptant moet duidelijk zijn welke handelingen er verricht moeten worden voor een bepaalde betaalmethode. De Betaalvereniging zal bijdragen aan Europese standaardisatie van keuze van betaalmethode aan de toonbank en de consument en acceptant hierover voorlichten. Op lange termijn kunnen Open Banking en digitale euro genoemd worden als relevant voor de toonbank.

Digitaal Incassomachtigen

Op 16 augustus 2024 heeft de Betaalvereniging alle aandelen Incassomachtigen BV overgenomen van Currence. De overdracht werd vooral ingegeven door de wens om de efficiëntie, effectiviteit en kwaliteit van deze dienst verder te verbeteren. De inspanningen van de eerste resultaten daarvan zijn inmiddels al zichtbaar in een stijging van het gebruik van Incassomachtigen.

Sinds medio 2015 bieden Nederlandse banken Digitaal Incassomachtigen aan. Het is ontwikkeld om het traditionele papieren proces van incassomachtigen te vervangen door een veiliger en efficiënter digitaal alternatief. Het doel was om het proces gemakkelijker te maken voor zowel bedrijven als consumenten en tegelijkertijd de betrouwbaarheid en slagingskans van incasso's te vergroten.

Samen met de banken in onze Taskforce Frictieloos Machtigen, maar ook met de Mandaat Service Providers, zullen we het product Incassomachtigen verder ontwikkelen, zonder dat de gebruikers daar hinder van ondervinden. Dat moet ertoe leiden dat het gebruiksgemak verbetert en het gebruik blijft groeien.

Met de Overstapservice eenvoudig van bank veranderen.

In Nederland bestaat de Overstapservice al sinds 2004. Deze door consumenten en MKB'ers gewaardeerde dienst vergemakkelijkt het overstappen naar een betaalrekening bij een andere bank, met als doel het betalingsverkeer ongestoord te laten doorlopen.

Voor Nederland is dit ingevuld door de overboekingen en incasso's op de oude betaalrekening gedurende 13 maanden door te routeren naar de nieuwe betaalrekening en door incassanten en betalers vanuit de eigen bank te informeren over het nieuwe betaalrekeningnummer van de overstapper.

De afgelopen jaren zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd in de Overstapservice op grond van de bevindingen uit een DNB-onderzoek naar de mogelijkheden van aliasgebruik. Daar waar mogelijk zullen de processen nog verder worden geoptimaliseerd met als voorbeeld het toepassen van de IBAN-Naam-Check in het aanvraagproces van de service.

Er is een evaluatieproces van de service gestart om daarmee het effect van de verbeteringen in de ogen van de gebruikers te toetsen en kansen te identificeren om de dienst verder te optimaliseren. De eerste resultaten over de huidige service zijn positief, maar nog niet representatief.

Standaardisatie

Standaardisatie is van cruciaal belang. Wij volgen daarom de relevante internationale standaardisatie-ontwikkelingen intensief en nemen het initiatief om, waar nodig en wenselijk, zaken te coördineren. Zo oefenen wij op gestructureerde wijze, via onze Werkgroep Coördinatie Bancaire Standaardisatie (WCBS), beleidsmatige invloed uit op verschillende voor het betalingsverkeer relevante standaarden.

Wij nemen daarbij actief deel aan verschillende Nederlandse, Europese en wereldwijde standaardisatieorganisaties en/of -marktinitiatieven en wij volgen de ontwikkelingen binnen o.a. ISO/TC 307 (ontwikkelt standaarden voor de blockchain en distributed ledger technologieën) met belangstelling. Het is voor ons en onze leden immers belangrijk om te weten wat er zich binnen deze commissie afspeelt, en, waar nodig, actief deel te nemen in haar werkgroepen. Daarnaast is de Betaalvereniging voorzitter van de NEN-schaduwcommissie van ISO/TC 68. ISO/TC 68 is een technische commissie binnen de ISO en ontwikkelt en beheert internationale normen op het gebied van bankieren, effecten en andere financiële diensten.

Naast bovengenoemde standaardisatiedomeinen is de Betaalvereniging lid van het Forum Standaardisatie. Dit Forum is een initiatief van de overheid en heeft als doel interoperabiliteit en leveranciersafhankelijkheid te bevorderen via het gebruik van open standaarden voor digitale gegevensuitwisseling in de publieke sector. Ook ten aanzien van het thema toegankelijkheid is het vereist dat de Betaalvereniging actief participeert, informeert en reageert op de standaardisatie activiteiten zoals bijvoorbeeld rond de European Accessibility Act (EAA).

Daarnaast volgt de Betaalvereniging de ontwikkelingen in het W3C (World Wide Web Consortium), in het bijzonder de Web Payments Working Group (WPWG) en de Verifiable Claims Working Group. De WPWG richt zich op het ontwikkelen van een API-standaard, die o.a. het afrekenen stroomlijnt bij een web-checkout-ervaring en ook de betalingsbeveiliging verbetert. W3C's Verifiable Claims Working Group werkt aan een standaard die de wereldwijde tegenhanger moet worden van e-identity oplossingen zoals iDIN voor Nederland en itsme voor België.

De Open Banking Extensions Working Group van SWIFT bestaat inmiddels uit meer dan 150 leden. Het doel van deze werkgroep is om de interoperability te verbeteren, frictie te verlagen en kosten te reduceren door het standaardiseren van open banking services. De Betaalvereniging volgt ook deze ontwikkeling met belangstelling.

Wij zijn daarnaast vanaf het begin actief betrokken bij de totstandkoming van de Berlin Group/ NextGenPSD2 API-raamwerk specificatie voor PSD2 API's en is ook lid van de Berlin Group. Ook is de inbreng van de Betaalvereniging als Affiliate Member van PCI SSC van groot belang; bij de banken is de kennis hieromtrent de laatste jaren teruggelopen en wordt in dat kader steeds meer een beroep gedaan op ons deze kennis.

ISO20022

Een standaard die hoog op de agenda blijft staan bij de Betaalvereniging en haar leden is ISO20022. Dat is de wereldwijde standaard voor het uitwisselen van elektronische berichten tussen financiële instellingen. In de komende jaren zullen 's werelds belangrijkste betalingsverkeerinfrastructuren een transformatie afronden als reactie op de toegenomen automatisering, focus op kostenbesparingen en de introductie van realtime services.

Betalingsverkeerinfrastructuren zoals SWIFT stappen daarbij voor hun berichtenverkeer op de ISO20022-standaard.

Voor de landen in de Eurozone heeft dit onder andere tot gevolg gehad dat er in 2024 de migratie naar de 2019-versie van de ISO XML 20022-standaard voor alle SEPA-betalingsberichten succesvol is uitgevoerd. De wereldwijde migratie van grensoverschrijdende betalingen (MT-berichten) naar ISO20022-berichten is reeds in 2023 gestart, waarbij de bestaande SWIFT-berichtenformaten zullen vanaf november 2025 niet meer ondersteund worden. Ook andere payments market infrastructures (o.a. USA en UK) voeren ISO20022 in een vergelijkbaar tijdsbestek in. Deze migraties hebben een grote impact op de banken, die vergelijkbaar is met de invoering van SEPA een aantal jaren geleden. Het is daarom zaak de ontwikkelingen op de voet te volgen en, indien nodig, invloed uit te oefenen.

Een extra ISO20022 aandachtspunt blijft op dit moment de herziening van de ISO20022 standaard zelf. Een werkgroep binnen ISO/TC 68 onder voorzitterschap van China is, verantwoordelijk om de standaard ook o.a. geschikt te maken voor API-opmaaktalen anders dan de nu alleen te gebruiken opmaaktaal XML. Daarbij is ook extra aandacht om de vereisten voor de Registration Authority hierop aan te passen. De planning is om eind 2025 de nieuwe ISO20022 standaard gereed te hebben voor publicatie.

Daarnaast wordt in ISO/TC68 gewerkt aan de doorontwikkeling van ATICA ISO20022, beveiliging van QR payments, Identity (vLEI, NPI, DTI). Ook is een nieuwe gezamenlijke werkgroep van ISO/TC68 en ISO/TC307 onder gezamenlijk Amerikaans en Brits voorzitterschap gestart, waar een standaard voor de ontwikkeling van onder andere een vocabulaire voor CBDC wordt ontwikkeld. Een gezamenlijke werkgroep van ISO/TC68 en JTC1/SC42 Artificial Intelligence zal op korte termijn opgestart worden om de risico's, de voordelen en de behoeften voor standaardisatie t.a.v. het toepassen van kunstmatige intelligentie voor financiële diensten in kaart te brengen. Tevens is de aspiratie daarbij om de noodzakelijke standaarden te identificeren voor het gebruik van kunstmatige intelligentie in financiële diensten.

In ons jaarplan 2025 vertaalt het domein Efficiëntie en Innovatie (en Europese Zaken) zich in ondersteunende communicatieactiviteiten rondom debitcard uitgifte en acceptatie (o.a. 'free publicity', social media, radiocommercials) om consumenten te laten weten dat er geleidelijk aan nieuwe debitkaarten ('pinpassen') zullen worden uitgegeven door hun bank.

Met de invoering van de nieuwe debitcards ontstaat ook de mogelijkheid tot chargebacks. Monitoren van de impact van de invoering van chargebacks, inventarisatie of collectieve richtlijnen zijn nodig en voorlichting aan consumenten/acceptanten wordt door de Betaalvereniging gecoördineerd.

Binnen het project EMV in het OV richten wij ons in 2025 op het afronden van de uitrol van fase 2 (reizen met korting). Deze fase heeft beperkte impact op de banken. Het gebruik als abonnement (ID-functie) is vooralsnog op de langere baan geschoven.

De Instant Payment vereist een impact assessment voor de Nederlandse sector (met name voor de kleinere banken), waarmee daaruit voortvloeiende consequenties en acties door de Betaalvereniging zullen worden gecoördineerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat Nederland Instant Payment betalingen al vrij breed en toegankelijk heeft geïmplementeerd. Toch kan voor alle betrokken instellingen impact verwacht worden. Wij zullen nieuwe toetreders begeleiden bij de introductie van Instant Payments en de gemaakte collectieve afspraken inclusief de invoering van de verplichte Verification of Payee.

De implementatie in Nederland van EPC's (European Payments Council) SEPA Request-To-Pay (SRTP) kende een langzame start, en heeft nog steeds weinig SEPA-brede uptake. Het [SRTP \(SEPA Request-To-Pay\) Rulebook](#) is ondertussen wel meer volwaardig maar er is nog geen Europese speler of samenwerking die een duw in de goede richting gaat geven aan het SRTP-ecosysteem. Mogelijk zal de groei van het gebruik van QR-codes in een online en fysieke POS een driver worden, maar de impact is lastig te voorspellen. Wij zullen in 2025 dit onderwerp nauwgezet volgen omdat de impact mogelijk snel groter kan worden.

Voor wat betreft de Overstapservice, zullen wij ons in 2025 richten op de invoering van de nieuwe evaluatie-opzet en zetten we het project 'herziene rapportage OVS' voort. In 2024 volgen de eerste resultaten hiervan en op basis van onderzoek bepalen we samen met de leden eventuele vervolgacties.

De invoering van ISO 20022 voor SEPA-transacties heeft ook bepaald dat de aandacht óók in 2025 zal liggen bij de coördinatierol van de Betaalvereniging aangezien banken in de basis individueel de communicatie naar de markt verzorgen. Het streven ligt op gemeenschappelijke communicatie over het uitfasen van oude versies van deze standaard.

De Betaalvereniging draagt bij aan het waarborgen en verder stimuleren van een maatschappelijk efficiënt betalingsverkeer door ...

... de gezamenlijke afspraken over contactloos betalen met de betaalpas en de smartphone, Retourpinnen en de onderliggende infrastructuur voor het pinnen te coördineren en te regisseren;

.... het coördineren de onderlinge samenhang in het handelen van betrokken actoren over het project Debit Card Acceptatie (DCA), ook wat betreft de communicatie over de veranderingen zorgen we door afstemming voor helderheid voor alle betrokkenen.

...te faciliteren om EMV contactloos in het OV landelijk uit te rollen. Partijen faciliteren zodat zij verdere besluiten kunnen nemen over een eventuele landelijke uitrol;

... zich in te spannen om het online aankoop- betalings- en identificatieproces qua gebruikerservaring zo naadloos als mogelijk te doen verlopen;

... het soepel overstappen van betaalrekening met de door gebruikers goed gewaardeerde Overstapservice verder te verbeteren door het blijven optimaliseren van het gebruiksgemak; o.a. door digitalisering van het aanvraagproces en het informeren van een betaler bij het invoeren van de betaalopdracht dat de begunstigde een andere bankrekening heeft;

... de sector brede inzet op standaardisatieonderwerpen bepalen. Deelnemen aan standaardisatie-initiatieven die van sectoraal van belang zijn, en op de hoogte zijn van aanverwante dossiers. Dit via het volgen van – en wanneer voor onze leden relevant, deelnemen en/of inhoudelijk bijdragen aan – Nederlandse, Europese en internationale standaardisatie in het betalingsverkeer, voor zowel de girale als de cardbetalingen. Actieve participatie in – en/of bijdrage leveren aan – het NEN, de PCI SSC, ISO/TC 68, de SWIFT Usergroup NL. Volgen van ontwikkelingen in ISO/TC 307.

Veiligheid

Veiligheid is essentieel voor een goed functionerend elektronisch betalingsverkeer. De sector investeert continu in maatregelen om de veiligheid daarvan te borgen, zowel gezamenlijk als individueel. Hierdoor wordt fraude zoveel mogelijk beperkt, waardoor de samenleving vertrouwen houdt in het elektronisch betalingsverkeer. De veiligheid van het betalingsverkeer in Nederland is in Europees perspectief hoog. Voor betaaldienstverleners is de uitdaging om een juiste balans te vinden tussen de gebruikersvriendelijkheid van de betaaltoepassing voor de klant en de veiligheid ervan. Het primaat voor het organiseren van de veiligheid van het betalingsverkeer ligt bij de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). Wanneer niet-bancaire betaaldienstverleners betrokken zijn bij de samenwerking rond veiligheid van het betalingsverkeer, speelt de Betaalvereniging ook een grote rol.

Samen met de NVB voert de Betaalvereniging regie in de betaalketen zodat partijen optimaal profiteren van elkaars kennis en ervaring op het gebied van veiligheid en fraudepreventie. Hierbij werken wij met onze leden intensief samen. Dat doen wij ook met verschillende overheidsinstanties. Een dergelijke publiek-private nationale samenwerking is uniek in Europa.

Het belang van cybersecurity en –resilience blijft groot

Cybersecurity en -resilience zijn voor de Betaalvereniging en haar leden alleen maar belangrijker geworden en dat zal de komende jaren zeker niet veranderen. Cyberincidenten vormen een toenemende dreiging voor de samenleving en de financiële sector. Dit komt mede door digitalisering en door geopolitieke spanningen. Cyberaanvallen komen niet alleen van criminele hackersgroepen, maar ook van andere landen (state actors). Bovendien neemt de complexiteit in het cyberlandschap toe, mede door de opkomst van kunstmatige intelligentie (AI). AI biedt kansen, bijvoorbeeld in de strijd tegen cyberaanvallen, maar tegelijkertijd maken ook hackers gebruik van AI, om vaker en geavanceerder aanvallen uit te voeren.

Daar komt bij dat de financiële sector kwetsbaar is voor incidenten bij andere partijen. Dit is een gevolg van de uitbesteding van diensten als cloudopslag aan een kleine groep externe leveranciers. Ook de afhankelijkheid van telecomdiensten voor vitale processen speelt een rol. Tegenwoordig raakt een kwart van de wereldwijde cyberaanvallen de financiële sector. Dit kunnen directe aanvallen op financiële instellingen zijn, of indirecte dreigingen via externe partijen of leveranciers. Het is belangrijk dat financiële instellingen deze kwetsbaarheden goed doorgronden, informatie delen om cyberrisico's te beperken en crisismaatregelen voorbereiden. Ook moet de samenleving zich realiseren dat een cyberaanval de financiële dienstverlening in extreme situaties tijdelijk plat kan leggen.

Het managen door de sector van verwachtingen is dus ook belangrijk. Onze leden proberen hun digitale weerbaarheid en veerkracht te verhogen en de beschikbaarheid van hun diensten en achterliggende vitale bedrijfsprocessen te optimaliseren. Dat doen zij door cybersecurity, bedrijfscontinuïteit- en crisismanagement met elkaar te combineren en met een helicopterview naar de organisatie- en ketenweerbaarheid te kijken, cyberrisico's in kaart te brengen en mitigerende maatregelen te treffen. Ook samenwerking tussen partijen is hierbij essentieel.

Om criminelen een stap voor te blijven, investeren onze leden continu in de veiligheid en beschikbaarheid van het elektronische betalingsverkeer. Met het oog op de verdere digitalisering van het betaallandschap is het van groot belang dat de maatschappij in het algemeen en de klanten in het bijzonder kunnen blijven vertrouwen op een veilige (en betrouwbare) online dienstverlening. Omdat ook de mens een belangrijke schakel in de betaalketen is, blijft

consumentenvoorlichting voor de komende jaren dan ook cruciaal met als doel het publiek te waarschuwen tegen misbruik en weerbaar te maken tegen oplichtingspraktijken.

Samenwerking en kennisdelen werpen hun vruchten af

De succesvolle samenwerking en het delen van kennis en informatie over incidenten, kwetsbaarheden, risico's, dreigingen, fraudebeperking, fraudetrends en best practices tussen binnen- en buitenlandse financiële instellingen, cybersecuritybedrijven, andere vitale sectoren en overheidsinstanties leveren positieve resultaten op. Deze samenwerking speelt een cruciale rol in het realiseren van het doel om het fraudeniveau zo laag mogelijk te houden. De Betaalvereniging blijft zich de komende jaren onverminderd inzetten voor het verder versterken van deze samenwerking.

In dat kader heeft de Betaalvereniging in samenwerking met het Digital Trust Centre⁵ het Payments Institutions-ISAC⁶ opgezet. Dit PI-ISAC is een overlegplatform voor niet-bancaire betaalinstanties, waarbinnen zij kennis en incidenten met elkaar delen en leren van elkaars ervaringen. Voor aanbieders van nieuwe, innovatieve betaaldiensten heeft de Betaalvereniging een ander platform opgericht, het NPFF (New Payments Fraud Platform), met een vergelijkbare doelstelling als het PI-ISAC. Tot slot kan hier vermeld worden, dat de Betaalvereniging initiatiefnemer is om het uitwisselen van fraudeursinformatie tussen betaalinstanties mogelijk te maken. Bij dit initiatief zijn ook diverse publieke partijen betrokken.

De belangrijkste activiteiten op het gebied van Veiligheid die in 2025 in ons jaarplan zullen worden opgenomen, kunnen als volgt worden samengevat: het faciliteren van verbindingen, het verstrekken en delen van informatie en kennis via de platforms PI-ISAC en NPFF, het identificeren en vormgeven van samenwerkingen tussen instellingen (zoals het Landelijk Meldpunt Internet Oplichting (LMIO)), en het betrekken van betaalinstanties bij de maatschappelijke dialoog binnen de MOB Werkgroep Veiligheid (WV).

⁵ Het Digital Trust Center (DTC) is - uit de wens van de Tweede Kamer - in 2017 opgezet als programma bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De missie van DTC is om haar doelgroep van 2 miljoen bedrijven in Nederland veilig digitaal te laten ondernemen en hun cyberweerbaarheid te verhogen.

⁶ <https://www.betalvereniging.nl/samenwerking/publiek-private-samenwerking/pi-isac/>

Samenvatting roadmap 2025 – 2027, thema ‘Veiligheid’

De Betaalvereniging draagt bij aan de hoge veiligheid van – en het lage fraudeniveau in – van het Nederlandse betalingsverkeer door ...

... het organiseren en voorzitten van de PI-ISAC- en NPFF-vergaderingen (informatie-uitwisseling voor en tussen betaalinstanties);

... zich daarnaast in te zetten voor samenwerking met het Digital Trust Center (DTC); en

... te zorgen voor informatie-uitwisseling tussen banken en andere ketenpartijen op het gebied van veiligheid, door het samenbrengen van betaalinstanties, schemes en banken.

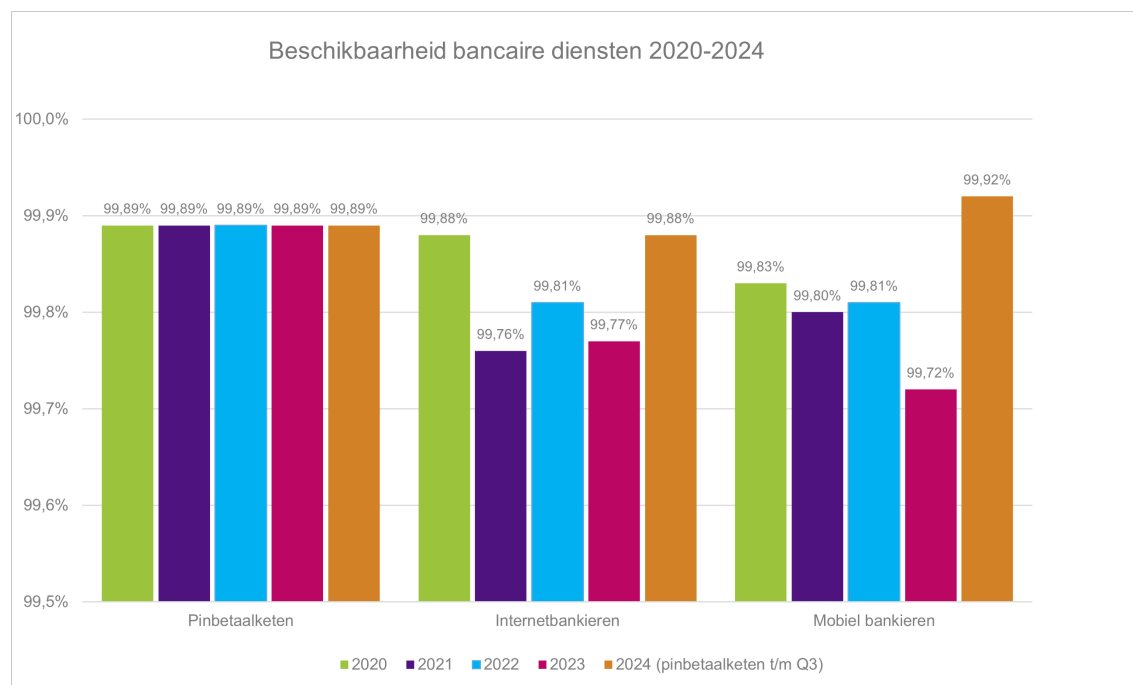

Betrouwbaarheid

Betalingsverkeer is een vitale infrastructuur die van essentieel belang is voor het dagelijks leven en het goed functioneren van de economie. Voor verschillende betaaldiensten (pinnen, internetbankieren, mobiel bankieren, iDEAL, ...) worden verschillende infrastructuren gebruikt, die goeddeels onafhankelijk van elkaar functioneren. De Betaalvereniging bewaakt de stabiliteit van de verschillende betaalketens en neemt waar nodig actie richting de partijen die een verstoring in deze ketens veroorzaken.

Beschikbaarheid blijft hoog

Het elektronisch betalingsverkeer in Nederland, waaronder pinnen, betalen via internetbankieren, mobiele bankapps en iDEAL, kent een zeer hoge beschikbaarheid. Er doen zich weinig noemenswaardige incidenten voor. De sector en overige belanghebbenden blijven zich desondanks voor verdere verbeteringen inzetten.

Afbeelding 1: Beschikbaarheid bancaire diensten 2022 – 2024, data Betaalvereniging.

Lange(re) en complexe(re) betaalketens

Betaalketens worden langer en meer gefragmenteerd, onder andere dankzij de komst van nieuwe partijen. Veel (elektronische) betaaldiensten worden daardoor afhankelijker van de goede werking van alle schakels in de verschillende ketens. Ook verstoringen in de dienstverlening van telecombedrijven of energiemaatschappijen hebben direct gevolgen voor de aangeboden betaaldiensten. Voor een storingsvrij betalingsverkeer dienen alle systemen die deel uitmaken van een betaalketen aan de hoogst mogelijke beschikbaarheidseisen te voldoen. Als de betaalketen steeds meer een aaneenschakeling van afzonderlijke partijen wordt, is het lastiger om goed inzicht te hebben in hoe de verantwoordelijkheden onderling zijn belegd. Het voorkomen van verstoringen in de betaalketens wordt gecompliceerder naarmate kernprocessen door meerdere derde partijen worden uitgevoerd, of wanneer betaaldienstverleners betaal(verwerking)processen uitbesteden aan derde partijen. Dat kunnen bijvoorbeeld grote transactieverwerkers zijn, die voor meerdere betaaldienstverleners transacties verwerken. Maar het kunnen ook partijen zijn, die zogenaamde wasstraat-diensten leveren om DDoS-aanvallen op te vangen. Deze derde partijen kunnen onvermoede spofs ('single points of failure') in de betaalketens vormen.

Daarnaast kan meer fragmentatie in de betaalketens leiden tot verminderde (kosten)efficiëntie. Het in Nederland bereikte efficiëntieniveau in het (elektronische) betalingsverkeer dient te worden geborgd. Ook kan toegenomen fragmentatie in de ketens informatie over betaaltransacties en het betaalgedrag van betaaldienstgebruikers versnipperen. Dat maakt transactiemonitoring, fraudepreventie en -detectie complexer, en dus ook duurder.

Bovenstaande maakt een goede samenwerking tussen de schakels in de ketens noodzakelijk. Echter, gevestigde overlegstructuren, kennis en netwerken, slijten, mede als gevolg van het afslanken van personeelsbestanden van traditionele betaaldienstverleners (banken). Daarmee neemt het belang dat de Betaalvereniging een goede ketenregie voert, toe. Ook maakt het onze rol van kennisinstituut en platform voor ontmoeting met onze leden, tussen onze leden, onze stakeholders en andere partijen die deel uitmaken van de betaalketen, belangrijker. Wij zullen onze ketenregie-werkzaamheden waar mogelijk intensiveren om de negatieve aspecten van fragmentatie zo veel als mogelijk te voorkomen.

CONNECT voor het melden van storingen en onderhoud in de betaalketen

Hoewel het nooit volledig kan worden uitgesloten, komt het soms voor dat er (lokale) storingen optreden. Om de impact te minimaliseren, heeft de Betaalvereniging enkele jaren geleden het meld- en informatiesysteem CONNECT opgezet. Dit systeem wordt gebruikt voor het melden van verstoringen in zowel het cards domein als het girale domein.

Via CONNECT kunnen ketenpartijen, zoals banken, transactieverwerkers, leveranciers van betaalinfrastructuur en toonbankinstellingen, elkaar informeren over storingen en geplande onderhoudsactiviteiten. Dankzij meldingen in CONNECT kunnen verstoringen sneller worden gecommuniceerd, gelokaliseerd en opgelost. Bovendien wordt de markt op een eenduidige manier geïnformeerd over de aard en duur van de verstoring. Bij onderhoudsactiviteiten kunnen marktpartijen hun planningen beter op elkaar afstemmen.

Een belangrijke uitdaging voor de komende jaren is om nieuwe partijen te motiveren zich aan te sluiten bij CONNECT. Met de invoering van Instant Payments is het belang van CONNECT als communicatiekanaal tussen banken, ook in de girale dienstverlening, toegenomen, aangezien het nu essentieel is om afwijkingen in de operationele verwerking snel en algemeen uit te wisselen.

Inzicht in beschikbaarheid online bankieren

De Betaalvereniging verzamelt periodiek informatie van de banken over de historische beschikbaarheid van hun systemen voor pinnen, internet- en mobiel bankieren en publiceert op maandelijkse basis per bank de beschikbaarheden van de laatste 13 maanden. Daarmee wordt altijd maximale transparantie gegeven over de beschikbaarheden van de diverse betaalproducten.

Samenvatting roadmap 2025 – 2027, thema ‘Betrouwbaarheid’

Dat het elektronisch betalingsverkeer in Nederland een zeer hoge beschikbaarheid kent, is geen reden om achterover te leunen. Daarom blijft de Betaalvereniging ...

... zich, tezamen met de sector en overige belanghebbenden, voor verdere verbeteringen voor stabiliteit in het betalingsverkeer inzetten;

... de stabiliteit van de – steeds langer en complexer wordende – betaalketens bewaken en neemt waar nodig actie richting de partijen die een verstoring daarin veroorzaken;

... samen met de banken doorgaan met het geven van inzicht in de realtime en historische beschikbaarheid van internetbankieren en mobiele bankapps;

... haar inspanningen te intensiveren voor het voeren van een goede ketenregie. Dat wordt, vanwege langere, complexere (meer gefragmenteerde) betaalketens, steeds belangrijker.

Toegankelijkheid

Zorgen dat zoveel mogelijk mensen in een kwetsbare positie zelfstandig gebruik kunnen blijven maken van het steeds digitaal wordend betalingsverkeer of daarbij veilig hulp kunnen krijgen

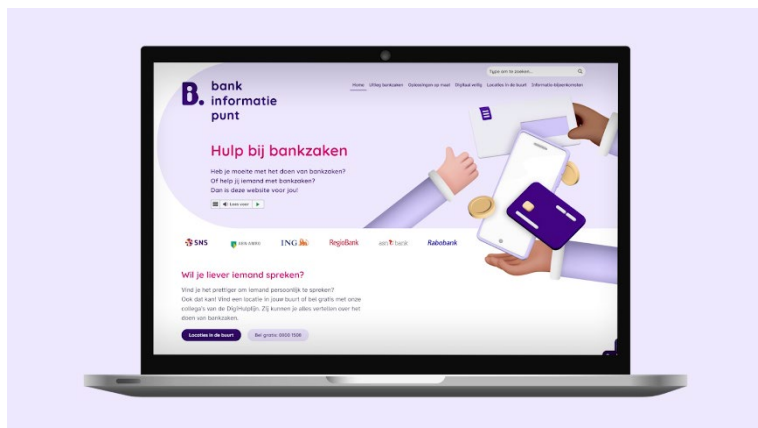
Uit [onderzoek](#)² van DNB (januari 2023) blijkt dat één op de zes Nederlanders moeite heeft met dagelijkse bankzaken. Naar aanleiding daarvan heeft de sector beloofd meer hulp te bieden, individueel en collectief. Het [programma Toegankelijk Bankieren](#) brengt deze activiteiten samen.

Doel is dat zoveel mogelijk bankklanten hun dagelijkse betalingen en bankzaken zelf kunnen regelen. Daarbij moeten zij (en degenen die hen helpen) ook de juiste informatie en de vele vormen van ondersteuning makkelijk en snel kunnen vinden. DNB zal in 2026 aan de hand van onder meer twee indicatoren het succes van het programma meten: meer mensen moeten zelfstandig hun bankzaken kunnen uitvoeren en de algemene tevredenheid bij mensen in een kwetsbare positie over dagelijkse bankzaken moet verbeterd zijn.

Het programma bestaat uit vijf werkstromen en wordt uitgevoerd door de vier grotere banken, NVB en/of Betaalvereniging Nederland. De bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt bij NVB, de uitvoering van het gezamenlijke programma bij de Betaalvereniging:

- Communicatie;
- Hulp dichtbij;
- Telefonische ondersteuning;
- Educatie/hulpmiddelen;
- Toegankelijke websites, apps en inclusieve producten.

Hart van het programma is de website www.bankinformatiepunt.nl: hierop staat alle relevante informatie, zowel uitleg van banktaken als mogelijkheden voor extra hulp. Voor mensen die niet in staat zijn de website te bezoeken, te lezen of begrijpen creëert het programma een netwerk om hen bij te staan. Zo is er – als aanvulling op de telefonische helpdesks van banken - gratis telefonische hulp via de DigiHulplijn (0800-1508). Ook is er samenwerking met lokale organisaties (bibliotheken, winkels, organisaties in het sociaal domein) om klanten antwoord op eenvoudige vragen te geven en door te verwijzen naar de juiste plek. Dat kan de eigen bank zijn, maar ook lokale opleidingen om met de computer om te gaan, beter te leren lezen en schrijven etc. Ook zijn er – naast cursussen van banken - tal van interbancaire voorlichtingsbijeenkomsten in het land. Verder ontwikkelen en distribueren we samen met partijen die al actief zijn met educatie voor de beoogde doelgroepen lesmateriaal en hulpmiddelen om stapjes in de digitale bankwereld te zetten. In 2025 zetten we in op extra communicatie om het hulpaanbod beter bekend te maken en het opbouwen en uitbreiden van relaties om de doelgroep beter de weg te wijzen naar hulp dichtbij.

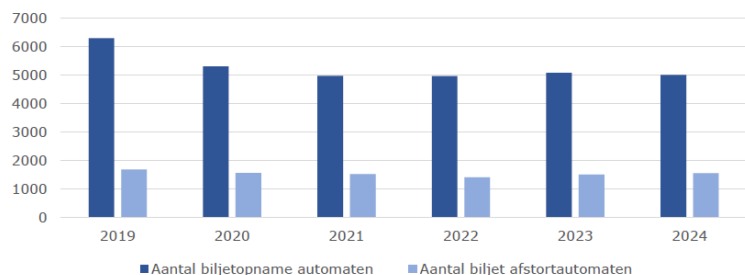

Het programma is nadrukkelijk complementair aan de activiteiten van de banken zelf. Daarnaast is duidelijk dat er geen *silver bullet* is om de problematiek op te lossen; er is een palet aan maatregelen nodig, vanuit banken individueel als gezamenlijk. In het gezamenlijke programma wisselen de leden best practices uit en organiseren zij gezamenlijk voorlichting, educatie en doorverwijzing.

Vanuit de Betaalvereniging wordt ook gewerkt aan de implementatie en impact van de European Accessibility Act (EAA, in Nederland ‘de toegankelijkheidsvoorschriften producten diensten’) via 2 Taskforces (TFEAA en een juridische TFEAA). In deze taskforces bespreken de leden de wettelijke eisen om te komen tot de juiste interpretatie daarvan. Onduidelijkheden worden nader onderzocht of worden voorgelegd aan experts of toezichthouders zoals de AFM. Inzet voor 2025 zal o.a. liggen op het bespreken van resterende onduidelijkheden, samen oplossingen bedenken en interbancaire afstemming. Een voorbeeld hiervan is o.a. het ‘Informatieblad’ (Annex V uit de EAA-verordening), wat door zorgvuldige interbancaire coördinatie tot stand is gekomen. In 2025 zullen wij deze vervolmaken en laten dienen als voorbeeld voor onze leden. Afstemming zoeken wij ook buiten de grenzen op met collega verenigingen. Met de AFM spreekt de Taskforce over rapportage, non-conformiteit en de meldplicht. Verder wordt de impact van de EAA-eisen op betaalautomaten zorgvuldig geanalyseerd, besproken en geïnformeerd aan direct betrokken partijen en afgestemd hoe de Betaalvereniging hierbij een rol kan spelen in het stroomlijnen van eventuele acties. Hiervoor overleggen wij ook in 2025 met de toezichthouder RDI⁷.

⁷ <https://www.rdi.nl/>

Contant geld blijft nog steeds goed bereikbaar

Afbeelding 2: Aantal geldautomaten, DNB, Toegankelijkheidsmonitor Consumenten 2024

Het afnemende gebruik van contant geld heeft ertoe geleid dat het aantal geldautomaten van banken sinds 2008 geleidelijk daalt. Desondanks blijkt uit de 'MOB Toegankelijkheidsmonitor Consumenten 2024' dat - net als in 2023 - vrijwel alle inwoners (**99,8%**) een geldautomaat voor het opnemen van bankbiljetten tot hun beschikking hebben binnen een straal van 5 kilometer van hun woning. 96,5% kon biljetten los afstorten. De dekking van automaten met spraakondersteuning - voor mensen met een visuele beperking - is opnieuw toegenomen, namelijk van 97,5% naar **99,5%**. Hiermee wordt goed ingespeeld op de groeiende behoefte van mensen in een kwetsbare positie.

Geldmaatautomaten gemeengoed

Geldmaat opent Geldmaatwinkels in steden en vervangt traditionele geldautomaten door minder storingsgevoelige modellen, of automaten die voldoen aan de nieuwe toegankelijkheidseisen van de European Accessibility Act.

Iedereen een betaalrekening

Het recht op een basisbetaalrekening - een rekening met basis functionaliteiten - is voor veel consumenten wettelijk geregeld. Er staat in diezelfde wet wanneer het recht op een rekening stopt. Voor wie onder de uitzonderingsgronden valt en meerderjarig is bieden vijf banken onder een Convenant een basisbankrekening aan. Dit betreft een complex speelveld. Denk onder meer aan personen onder bewind, personen met een schuldenproblematiek of een verleden met fraude, verstandelijk beperkten, of personen die niet vanzelfsprekend aan de identificatieplicht kunnen voldoen omdat zij in een Penitentiaire Inrichting zitten.

In 2024 is de informatie op www.basisbankrekening.nl sterk uitgebreid. Dit moet zorgen voor een soepeler proces en kortere doorlooptijden. In 2025 gaan we het aanvraagformulier van de basisbankrekening optimaliseren. De Betaalvereniging is en blijft het aanspreekpunt indien operationeel nadere interbancaire afspraken nodig zijn.

Organisaties waar meerdere medewerkers met enige regelmaat personen begeleiden bij hun aanvraag voor een basisbankrekening, kunnen de Betaalvereniging uitnodigen voor een voorlichtingssessie. Wij bieden graag inzicht in de routes van een gewone rekening, beheer- en leefgeldrekening, basisbetaalrekening tot basisbankrekening.

De Betaalvereniging is ook breder het aanspreekpunt voor vragen rond het kunnen openen van een betaalrekening. Specifieke vraagstukken komen veelal vanuit de overheid, vaak met een zekere urgentie, zonder dat deze thema's van tevoren kunnen worden voorzien. Bij dergelijke vraagstukken blijven we vanzelfsprekend ook de komende jaren verbinden tussen stakeholders en onze leden en pakken we waar nodig een coördinerende rol.

Optimalisering van de g-rekening⁸

In 2020 heeft het toenmalig kabinet het “aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten” ingesteld. Het verplicht stellen van een g-rekening voor uitzendondernemingen behoorde tot de set met aanbevelingen, ondanks dat bekend is dat een verplichte g-rekening om uitvoeringstechnische redenen voor alle gecertificeerde uitzendondernemingen op dat moment niet haalbaar was. Aan de zijde van de banken en Belastingdienst zijn er uit een verkenning voorstellen gekomen voor een vereenvoudiging van de werkprocessen van de g-rekening en optimalisering van het berichtenverkeer met de Belastingdienst.

De Betaalvereniging zal tot de goedkeuring van het rapport in de Tweede Kamer betrokken blijven bij de inhoud ervan. Daarna zal politieke besluitvorming plaatsvinden over het rapport en de daaruit voortvloeiende regelgeving. De verplichting tot het houden van een g-rekening door uitzendondernemingen zal niet eerder gaan gelden dan het nieuwe toelatingsstelsel voor ter beschikking stellen van arbeid. In 2025 zal een nieuwe datum van de inwerkingtreding worden bepaald via het Ministerie van SZW. Wij coördineren de reactie van onze leden op de consultatie van de nieuwe regelgeving en de projectorganisatie van de uitwerking van de voorstellen.

⁸ Een g-rekening is een geblokkeerde bankrekening waarmee alleen loonheffingen en/of de btw kunnen worden betaald aan de Belastingdienst.

Betaalrekening voor vluchteling uit Oekraïne

De mogelijkheid een rekening te openen door Oekraïners in Nederland was begin 2022 bij banken nog geen vanzelfsprekendheid. De Betaalvereniging coördineerde samen met de NVB de uitgifte van betaalrekeningen aan deze groep vluchtelingen, met als resultaat dat alle meerderjarigen uit deze doelgroep een Nederlandse rekening konden aanvragen. Met banken en de toezichthouder zijn duidelijke randvoorwaarden opgesteld en afspraken gemaakt.

Ondanks het voortduren van de oorlog zijn er steeds meer vluchtelingen uit Oekraïne die Nederland weer verlaten. Met de toezichthouder zijn afspraken gemaakt over de diverse elementen die van belang zijn bij het afscheid kunnen nemen van de klant wanneer deze niet zelf de rekening opzegt. Zodra dit op grotere schaal gaat plaatsvinden staat de Betaalvereniging klaar. Wij zullen signalen van de betaaldienstverleners bespreken met onze leden en de beleidsmakers van de diverse organisaties waarmee eerdere resultaten zijn geboekt.

De gestroomlijnde processen en gemaakte afspraken zijn grotendeels gekoppeld aan de [Europese Beschermingsrichtlijn UB 2022/382](#). De tijdelijke bescherming in de EU kan worden verlengd tot uiterlijk 4 maart 2025. De Betaalvereniging en de NVB blijven daarom in nauw contact met de DG Oekraïense Ontheemden, om de ontwikkelingen op dit vlak te volgen en tijdig vast te stellen of de huidige afspraken kunnen worden verlengd of nadere afspraken nodig zijn.

Vanuit het dossier Toegankelijkheid hebben wij voor ons jaarplan 2025 een aantal concrete vertaalslagen gemaakt die op onze activiteitenagenda staan. Wij richten ons op het bepalen van een gedeeld beeld van de wetgeving rondom de European Accessibility Act (EAA) en de 'implementatiewet toegankelijkheidseisen producten en diensten', door grip te krijgen op wat 'moet' en 'kan' om aan deze wetten te voldoen. In onze taskforce EAA (TFEAA) en juridische sub werkgroep wordt hier de discussie over gevoerd en de benodigde acties uitgezet en opgevolgd. Daarnaast schakelen we tijdig met toezichthouder(s) over ervaringen sector en signaleren onduidelijkheden richting toezichthouder(s).

De verdere uitvoering van het commitment rondom Toegankelijkheid vereist een intensieve coördinatie vanuit de Betaalvereniging. In samenwerking met de NVB realiseren we projectdoelen door middel van de uitgebreide inzet van kennis en middelen van de Betaalvereniging. Het project omvat onder andere de ontwikkeling van de toegankelijkheidsroute, bankinformatiepunten, telefonische ondersteuning, educatie en hulpmiddelen, evenals toegankelijke websites, apps en inclusieve producten.

In het kader van het Convenant Contant is er wetgeving aangekondigd met betrekking tot de opzet van de contantgeldinfrastructuur en de toegankelijkheid van contantgelddiensten. De Betaalvereniging coördineert in dit proces de dialoog tussen aanbieders en de wetgever over aspecten waar gemeenschappelijke belangen bestaan, en zal reageren op de wetsvoorstellen.

Beheer- en leefgeldrekeningen zijn momenteel zeer actueel, waarbij de sector (hulpverlening en bewindvoerders) verzoekt om (meer) coördinatie en uniformiteit. De Betaalvereniging pakt hierin haar rol. In het verlengde van het Convenant Basisbankrekening is ook de uitbreiding van G-rekeningen recent weer in beeld gekomen in verband met een betere bescherming van arbeidsmigranten. Activiteiten in 2025 hieromtrent liggen bij de interbancaire coördinatie. Hier volgen we de verkenning op - in opdracht van de Belastingdienst - naar de mogelijkheden tot verplichtstelling van een G-rekening bij gecertificeerde uitzendondernemingen.

Tenslotte blijft de Betaalvereniging het aanspreekpunt indien operationeel nadere interbancaire afspraken nodig zijn voor wat betreft de uitgifte van betaalrekeningen aan vluchtelingen uit Oekraïne. Verder blijven betaalrekeningen voor specifieke doelgroepen (basisbankrekening/basisbetaalrekening (particulier en zakelijk), beheer- en leefgeldrekening) ook onze coördinerende verantwoordelijkheid.

Samenvatting roadmap 2025 – 2027, thema ‘Toegankelijkheid’

De Betaalvereniging wil bijdragen aan een toegankelijk betalingsverkeer door ...

... de ogen niet te sluiten dat de significante afname van het gebruik van contant geld de laatste jaren, tekenend is voor een geëvolueerde betaalomgeving. Less cash is inmiddels realiteit;

... het verenigen van de leden in een werkgroep die in gezamenlijkheid toegankelijkheid en inclusiviteit hoog op de agenda zet;

... voor en samen met de leden de impact van de European Accessibility Act te bepalen en de nodige acties te coördineren, onderling, buiten de grenzen en met toezichthouders;

... de uitvoering van het bancaire commitment toegankelijkheid en vervolgtrajecten te coördineren;

.... het continueren van de coördinatie van het wetgevingsprocessen contant geld;

... monitoring en coördinatie van nodige acties, met name het uitrollen van digitale alternatieven voor contant geld als fall back;

... ernaar te streven dat geld- en betaalautomaten en andere breed gebruikte elektronische betaaldiensten, websites en betaalproducten, voor zoveel als mogelijk mensen toegankelijk in gebruik zijn;

... door het beheer en het uitdragen van het Convenant over een pakket primaire betaaldiensten (Convenant Basisbankrekening) bij te dragen om de financial inclusion in Nederland hoog te houden. Dat betekent ook het aanspreekpunt blijven zijn over de uitgifte van betaalrekeningen aan vluchtelingen uit Oekraïne.

Interne organisatie

Wij streven ernaar dat onze leden zich bij ons welkom en thuis voelen. Het is onze ambitie om hen te ontzorgen en effectief te vertegenwoordigen. Onze stakeholders moeten zich gehoord en gewaardeerd voelen. Het realiseren van onze activiteiten en doelen is alleen mogelijk door nauwe samenwerking met onze leden en stakeholders. Daarom willen we een gedreven, relevante en verbindende organisatie zijn.

We opereren kostenbewust en zijn voortdurend op zoek naar manieren om onze efficiëntie te verbeteren. De werkgroepen en overlegstructuren waarin onze leden en stakeholders participeren, moeten goed aansluiten bij de korte- en lange-termijndoelstellingen die we samen met hen nastreven. De Betaalvereniging wil ook nieuwe (vaak niet-bancaire) betaaldienstverleners een passend platform bieden.

Onze focus ligt op het vergroten van onze slagkracht. Onze professionals blijven zich continu ontwikkelen, onder andere door gerichte persoonlijke ontwikkeling. Ze beschikken over actuele vakkennis, de juiste vaardigheden en ervaring, en dragen onze missie actief uit. We zorgen ervoor dat onze kennis van nieuwe technologieën, die kunnen leiden tot innovaties in het betalingsverkeer, altijd up-to-date is. Hierdoor kunnen we ons tijdig aanpassen aan de ontwikkelingen waarmee onze leden, het betalingsverkeer en de maatschappij te maken hebben.

We nemen graag de uitdaging aan om het collectieve belang te overzien en te faciliteren, het voortouw te nemen in processen, de dynamiek van onze diverse leden te begrijpen, naar hen en onze stakeholders te luisteren en te zoeken naar gemeenschappelijke grond. Dit alles in een betaalmarkt die volop in beweging is en ook de komende jaren zal blijven. Ons doel is dat onze leden en stakeholders tevreden blijven over onze prestaties en de resultaten die we samen bereiken. Gezien de bovengenoemde uitdagingen, het toenemende beroep dat leden op ons doen en het groeiende belang van stakeholdermanagement, ligt er voor ons de komende jaren weer een volle werkagenda.

Samenvatting roadmap 2025 – 2027, thema ‘Interne organisatie’

Het betaallandschap is flink in beweging. Door in- en externe factoren. Hier gaan wij de uitdaging aan om ervoor te zorgen dat onze leden en stakeholders over ons functioneren en gezamenlijk behaalde resultaten tevreden zijn door ...

... ernaar te streven naar dat onze leden zich bij ons thuis en gehoord voelen en dat wij hen goed bedienen, ontzorgen en vertegenwoordigen (“samen sterk”);

... in de eigen organisatie en werkprocessen kostenbewust en actief op zoek te zijn naar verdere efficiëntie. De werkgroepen en andere overlegvormen waarin onze leden en stakeholders participeren, dienen qua aandachtsvelden en bezetting goed aan te sluiten bij de doelen die wij samen met onze leden nastreven;

... ervoor te zorgen dat de professionals van de Betaalvereniging continu leren, onder meer via gerichte persoonlijke ontwikkeling. Zij beschikken over actuele vakkennis, passende vaardigheden en ervaring en dragen dit proactief uit;

... ervoor te zorgen dat de Betaalvereniging ook buiten de landgrenzen haar toegevoegde waarde en successen exporteert;

... onze kennis van nieuwe technologieën als CBDC, crypto, blockchain, privacy, het Internet of Things (IoT), artificiële intelligentie, API's en biometrie up-to-date te houden en waar mogelijk te vergroten. Deze technologieën leiden immers tot nieuwe concepten en toepassingen, óók in het betalingsverkeer;

... ook via nieuwe vormen van interactie en andere manieren van verbinden onze toegevoegde waarde in te zetten;

... de collectiviteit te overzien en te faciliteren, het voortouw te nemen op het proces, de dynamiek van onze verschillende leden te begrijpen, naar onze leden en stakeholders te luisteren en te zoeken naar de gemene deler.